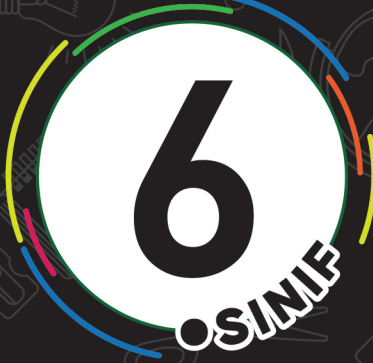

DUBLEKS SERİSİ

ÇİFT YÖNLÜ KİTAP

SOSYAL BİLGİLER

BECERİ TEMELLİ Yeni Nesil

SORU BANKASI

Markaj
yayınları

Editor Yayınevi markasıdır.

ISBN 978-625-7815-14-7

6. SINIF SOSYAL BİLGİLER

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

Bütün hakları Markaj Yayınlarına aittir.
Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik,
mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

ISBN

978-625-7815-14-7

SERTİFİKA NO.

40447

KAPAK TASARIMI

Markaj Yayınları Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Markaj Yayınları Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Reprobir Matbaacılık

ANKARA

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi
1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No.: 2/20
Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 099 24 84

WhatsApp: 0 505 099 24 84

www.markajyayinlari.com

markajyayinlari@gmail.com

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: BİZ VE DEĞERLERİMİZ

- SOSYAL ROLLERİN DEĞİŞİMİ-
KÜLTÜR VE TOPLUMSAL BİRLİKTELİK 5
- FARKLILIKLARA SAYGI DUYUYORUM-
YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA..... 6
- SORUNLARA ÇÖZÜM BULUYORUM 8

2. ÜNİTE: TARİHE YOLCULUK

- ORTA ASYA'DA KURULAN İLK TÜRK DEVLETLERİ.. 10
- İSLAMİYET'İN YAYILIŞI 14
- TÜRKLERİN İSLAMİYET'İ KABULÜ 17
- YENİ YURT ANADOLU 20
- İPEK VE BAHARAT YOLU 22

3. ÜNİTE: YERYÜZÜNDE YAŞAM

- COĞRAFİ KONUMU ÖĞRENİYORUM 24
- TÜRKİYE'NİN FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ 26
- TÜRKİYE'NİN BEŞERİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ... 29
- DÜNYA'DA İKLİM VE YAŞAM..... 31

4. ÜNİTE: BİLİM VE TEKNOLOJİ HAYATIMIZDA

- SOSYAL BİLİMLERİN TOPLUM HAYATINA ETKİSİ-
GELECEKTEKİ YAŞAM 33
- BİLİMSEL ARAŞTIRMA BASAMAKLARI-
TELİF VE PATENT HAKKI 36

5. ÜNİTE: ÜRETİYORUM, TÜKETİYORUM, BİLİNÇLİYİM

- KAYNAKLARIN ÜLKE EKONOMİSİNDEKİ YERİ 38
- KAYNAKLARIN BİLİNÇSİZ KULLANIMI 41
- YATIRIM VE PAZARLAMA-
VERGİMİ ÖDÜYORUM..... 43
- NİTELİKLİ İNSAN GÜCÜ-
MESLEĞİMİ SEÇİYORUM 45

6. ÜNİTE: YÖNETİME KATILYORUM

- YÖNETİM BİÇİMLERİNİ ÖĞRENİYORUM 47
- YASAMA, YÜRÜTME VE YARGI 49
- YÖNETİMİN KARAR ALMA SÜRECİNE KATILYORUM -
TOPLUMSAL HAYATIMIZDA
DEMOKRASİNİN ÖNEMİ 51
- ANAYASAL GÜVENCE ALTINDAYIZ 53
- TOPLUMSAL HAYATTA KADININ YERİ 55

7. ÜNİTE: ULUSLARARASI İLİŞKİLERİMİZ

- TÜRK CUMHURİYETLERİ VE
KOMŞU ÜLKELERLE İLİŞKİLER..... 58
- ÜLKEMİZİN EKONOMİK İLİŞKİLERİ..... 60
- ÜLKEMİZİN ÜSTLENDİĞİ ULUSLARARASI ROLLER-
POPÜLER KÜLTÜR..... 62

- CEVAP ANAHTARI 64

1 Gruplarda herkesin görevleri olur. Bunların yerine getirilmesi önemlidir. İçinde bulunduğumuz gruplarda her grup üyesinin görevleri farklılık gösterir. Bu görevleri bizim grup içinde üstlendiğimiz roller olarak ifade edebiliriz. Bulduğumuz her grupta farklı rollerimizden söz edebiliriz. Örneğin; ailemizde çocuk, okulumuzda öğrenci, basketbol takımında oyuncu olabiliriz.

Yukarıdaki açıklamada vurgulanan temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kişilerin toplumda sahip oldukları rolleri bir anda edindiği
- B) Herkesin içinde bulunduğu gruba göre bir rol sahibi olduğu
- C) Gruplar arası çatışmanın yararlı olduğu
- D) Grup içerisinde rol sahibi olmanın gerekli olmadığı

2 Ölüm gibi üzücü bir olayın ardından söylenen türkülere ağıt denir. Ağıt eski çağlardan beri bütün topluluklarda görülen duygulu bir ezgi türüdür. Türklerde ağıt geleneği çok eski dönemlere dayanır. Orhun Kitabeleri'nde yuğ adı verilen cenaze törenlerinde ağıt yakıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Ağıtlar, yaşanan acının diğer insanlar tarafından paylaşılmasını ve yaşanan acı olayların nesilden nesile aktarılmasını sağlar.

Buna göre;

- I. Bazı değerler insanlığın ortak duygularıdır.
- II. İnsanlar kimi zaman üzüntülerini ezgilerle dile getirmişlerdir.
- III. Günümüzde acıların paylaşılması geçmişin bir ürünüdür.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

3 **Fatih:** Meslek hayatım başladı. Annem bana "Oğlum hangi işi yaparsan yap, işin hakkını vererek yap." derdi. Mesleğim öğretmenlik olduğu için bu söz benim için daha da bir anlam kazanmıştı. Çünkü insan yetiştirmenin sorumluluğunu üzerimde hissediyordum. Ben de iyi bir öğretmen olmak için çaba gösterdim.

Fatih Bey'in konuşmasından hareketle;

- I. Rolünün gerektirdiği sorumluluğu yerine getirmeye çalışmaktadır.
- II. Birden fazla role sahiptir.
- III. Öğretmenlik rolünü diğer rollerden üstün tutmaktadır.

yorumlarından hangileri yapılamaz?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

4 Dünürlük, kız evine gidilerek "Allah'ın emri peygamberin kavliyle kızın babasından istenmesi"ne denir. Söz kesme, kızın istenmesinden sonra gençlerin ve ailelerinin anlaşmasıyla evlilik kararının alınmasıdır. Nişan, kız ve erkek tarafı hazırlıklarını tamamladıktan sonra, kızın evinde daha çok kadınların katılımıyla yapılan törene denir. Bayrak asılması töreni, düğün başlamadan önce sadece erkek evinin çatısına veya uygun bir yerine bayrak asılmasıdır. Kına gecesi, genellikle düğünden bir gün öncesinin akşamında kız evinde ve oğlan evinde yapılan, kına yakma işleminin gerçekleştirildiği törene denir. Gelin alma, kına gecesinin ertesi günü oğlan tarafından konuklar toplanarak kız evine gelin almaya gelirler. Gelin ailesiyle vedalaştıktan sonra hayır dualarıyla, bazen ilahilerle bazen de davul-zurna eşliğinde eğlencelerle evden çıkarılır. Düğüne katılanlar yeni evlenen çifte yardımcı olmak için takı, para ve eşya gibi hediyeler getirirler. Düğüne davet edilen kişilerin düğüne gelmesi beklenir.

Parçadan hareketle düğünler ile ilgili;

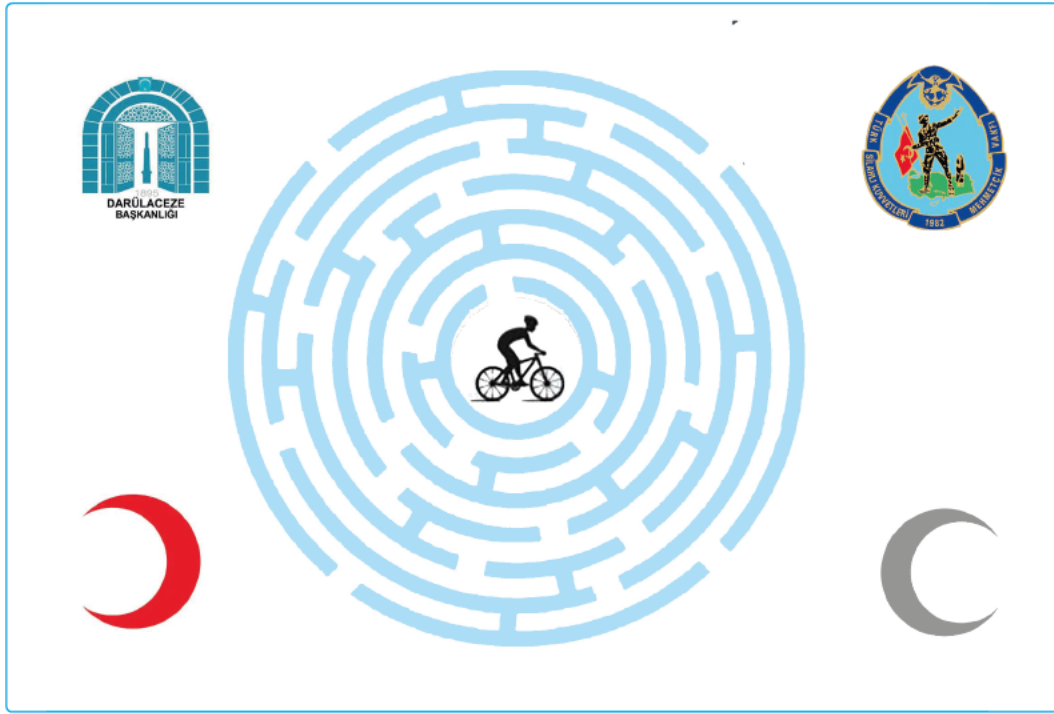
- I. dini inanışlara yer verildiği,
- II. birlik ve beraberlik duygusunu yaşattığı,
- III. kalıp yargıya neden olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) Yalnız III

1

Labirent içerisindeki çocuk, şehit düşen askerlerin bakmakla yükümlü oldukları yakınları ile gazilerimize bağışta bulunmak için kurulmuş olan kurun veya kuruluşun olduğu çıkıştan çıkacaktır.

Buna göre çocuk hangi kurum veya kuruluşun bulunduğu çıkıştan çıkmalıdır?

- A)
- B)
- C)
- D)

2 **Melis:** Ben Eğitim Fakültesi öğrencisiyim. Kekemeyim. İlkokula başladığımda çok zor günler geçireceğimi ve arkadaş edinmekte zorlanacağımı düşünüyordum. Çünkü arkadaşlarımla ve öğretmenlerimle konuşurken sessiz duraksamalarım ve istemsiz tekrarlarım oluyordu. Ama düşündüğüm gibi olmadı. Arkadaşlarım ve öğretmenim Burak Bey, bana karşı her zaman anlayışla yaklaştı. Ailemin, arkadaşlarımla ve öğretmenimin desteğiyle artık kekeme değilim.

Parçadan hareketle;

- I. Melis'in arkadaşlarının ön yargılı olmadığı,
- II. farklılıklara saygı duyulduğu,
- III. farklı fiziksel özelliklerin doğal karşılanmadığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) Yalnız III

1

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

BURSA

İlinizin Bahçelievler Mahallesi, İncirli Sokağı'nda ikamet etmekteyim. Gözlemlediğim kadarıyla 21/07/2022 tarihinden beri mahallemizdeki çöpler toplanmamaktadır. Bu nedenle bütün mahalle kokmakta ve mahalle sakinleri bu kokudan ziyadesiyle rahatsız olmaktadır. Mahallemizdeki çöplerin toplanmasını istiyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Adres:

Tarih:

Adı Soyadı:

Dilekçeyi yazan kişi hakkında;

- I. Belediye başkanına karşı ön yargılıdır.
- II. Çevresel sorunlara karşı duyarlıdır.
- III. Hak ve sorumluluklarının farkındadır.

durumlarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II D) II ve III

- 2 Semra Hanım yeni bir bilgisayar satın almıştır. Ancak eve gelip paketini açtığı anda bilgisayarın bozuk olduğunu görmüştür. Bunun üzerine bilgisayarı faturasıyla birlikte aldığı mağazaya götürüp durumu anlatmıştır. Fakat mağaza görevlisi Fuat Bey ürünü satarken bozuk olmadığını tüketiciden kaynaklı olduğunu iddia etmiştir. Mağazanın sorunu çözmemesi üzerine Semra Hanım yaşadığı ilçenin tüketici Hakem Heyeti temsilciliğine başvurmuştur. Tüketici Hakem Heyeti, Semra Hanım'ı haklı bulmuş ve mağazanın kusurlu ürünü değiştirmesine karar vermiştir.

Buna göre Semra Hanım ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Haklarını ve sorumluluklarını bilmektedir.
B) Haksız kazanç peşindedir.
C) Hakkını ararken kanunlara aykırı davranmamaktadır.
D) Etkin bir vatandaşdır.

- 3 6. Sınıf öğrencisi Hakan mahallesinde bulunan yardıma muhtaç kişiler için valiliğe bu kişilere gerekli yardımların yapılmasını istemiştir.

Bu açıklamaya göre Hakan ile ilgili;

- I. Haklarını nasıl kullanacağını bilen bir bireydir.
- II. Çevresindeki sorunlara karşı duyarlıdır.
- III. İsteğini doğru kuruma kanunların belirlediği yol ile bildirmiştir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I, II ve III D) Yalnız III

4

Biz Kimiz?

Herkes gibi senin de idarelerine karşı (okul, hastane, aile hekimliği, yurt, valilik, kaymakamlık, karakol, itfaiye ve belediye) yaşadığın sorunları çözmek için kurulmuş bir kurumuz.

Kamu Hizmeti: Eğitim, sağlık, ulaşım, barınma hizmeti alırken haksızlığa uğradığını mı düşünüyorsun?

Kamu Görevlileri: Öğretmen, doktor, yurt görevlisi, asker, polis ile ilgili bir sorun mu yaşadın?

kolaylıkla başvurabilirsin.

www.kdkcocuk.gov.tr

Şikâyet
Başvurusu

ÜCRETSİZ

BİZE KİMLER BAŞVURABİLİR?

- Çocuklar
- Gençler
- Yetişkinler
- Dernekler
- Vakıflar

Nasıl Başvurabilirim?

İdarelerle yaşadığın ya da gördüğün bir haksızlığı paylaşmak için bize başvuru yaptığında artık bizim için "Görev Ortağımız"sın.

Bilmelisin ki bu görev yaşadığın ya da gördüğün haksızlık ile ilgili birtakım bilgileri "Kamu Denetçisi" ile paylaşman gerekli.

Hatta senin kişisel bilgilerine (İsim, soyisim, T.C. kimlik no) ihtiyacımız olacak, istersen kimliğinin gizli kalacak.

Başvurularını kdkcocuk.gov.tr adresinden gönderebilirsin.

Bilgilere bakılarak Kamu Denetçiliği Kurumu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sorunlarının çözülmesine yardımcı olan bir kurumdur.
- B) Çocukların haklarını kullanmasına yardımcı olur.
- C) Başvurabilmek için bazı kişisel bilgiler gereklidir.
- D) Sadece çocuklar başvurabilir.

5

Her gün işe arabasıyla giden Derya Hanım işten geldikten sonra ailesiyle sohbet ederken yollar çok bozuk olduğu için arabasının sürekli arıza yaptığından bahsetmiştir. Bunun üzerine 6. sınıfa giden kızı Elif annesine, sosyal bilgiler dersinde dilekçe hakkını öğrendiklerinden bahsederek eğer isterse belediyeye bu konuda dilekçe yazabileceklerini söyledi. Derya Hanım kızının söylediklerini can kulağıyla dinledi ve kızının söylediklerini dikkate alarak beraber belediyeye dilekçe yazdılar. Birkaç gün sonra, Derya Hanım yolun bozuk kısımlarının onarıldığını görünce çok mutlu oldu.

Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Hak ve sorumluluklarımızı bilmek hayatımızı kolaylaştırır.
- B) Derste öğrenilen bilgilerin sosyal hayata etkisi sınırlıdır.
- C) Dilekçe yamayı bilmek kişiyi toplumda ayrıcalıklı bir konuma getirir.
- D) Çözümlemeyen sorunlar kişiyi güçsüzleştirir.

1 Çin imparatoru, Asya Hun Devleti'nin hükümdarı olan Mete Han'a gönderdiği mektupta, ondan en iyi atını ve kılıcını kendisine göndermesini istemiştir. Mete Han bunun üzerine Kurultay'ı toplayarak ne yapması gerektiğini danışmıştır. Kurultay'a katılan vezir ve boy beyleri at ve kılıcın Türk töresinde kutsal kabul edildiğini bu sebeple göndermemesini önermişlerdir. Mete Han Kurultay'da alınan karara uymamış ve Çin imparatoruna atını ve kılıcını göndermiştir. Asıl amacı savaş çıkarmak olan imparator bu duruma pek sevinmemiş ama Türklere siyasi üstünlük kurduğunu düşünerek teselli olmuştur. Bu olaydan birkaç ay sonra Çin imparatoru, Mete Han'dan sınırlarına yakın küçük bir toprak parçasını ülkesine bağışlamasını istemiştir. Mete Han tekrar Kurultay'ı toplamış ve danışmıştır. Vezir ve boy beyleri bu sefer küçük bir toprak parçası için savaş çıkmasını diye toprağın verilmesini önermiştir. Mete Han bu duruma çok kızmış "Asıl kutsal olan vatan toprağıdır. Kılıç ve at benim malımdır ancak toprak milletimindir ve bana emanettir. Bana düşen emanete en iyi şekilde sahip çıkmaktır." diyerek Kurultay'ın aldığı karara uymamıştır. Gönderdiği mektupla Çin İmparatorluğu'na savaş ilan etmiştir.

Buna göre Mete Han ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Vatan toprağını bağımsızlıkla eş tutmuştur.
- B) Kurultay üzerindeki herhangi bir gücü kalmamıştır.
- C) Çin'e karşı her zaman savaş politikası yürütülmüştür.
- D) Türk töresine karşı gelmiştir.

2 Bizanslı elçi Zemarkhas ziyaret ettiği Kök Türk kağanı için şunları söylemiştir: "Türk beyi beni önce ipeklerle süslenmiş bir çadırda karşılamıştı. Çadırın içinde çeşitli madenlerden yapılmış heykelcikler, altın sürahi ve köşeleri altınlarla çevrili bir döşek vardı. Beyin başka bir çadırında da direkleri altın kaplama ve kuş figürleriyle süslü ortada ayakları altından olan bir taht bulunuyordu. Yine bir merasimde atlar tarafından çekilen altın bir taht üzerine oturmuştu."

Buna göre Kök Türkler hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Göçebe bir hayat yaşadıkları
- B) Heykel sanatının geliştirdiği
- C) Ekonomik açıdan güçlü olmadıkları
- D) Bizans ile siyasi ilişki kurdukları

3 Ben Bilge Kağan. Bu sözümü iyice işitin. Doğuda gün doğusuna, güneyde gün ortasına, batıda gün batısına, kuzeyde gece ortasına kadar onun içindeki millet hep bana bağlıdır. Bunca milleti hep düzene soktum. Doğuda Şantung Ovası'na kadar ordu sevk ettim. Denize ulaşmama az kaldı. Çin milleti ile anlaştım. Altını, gümüşü, ipeği bize veriyorlar. Çin milletinin sözü tatlı, ipek kumaşı yumuşak. Tatlı sözle, yumuşak ipek kumaşla uzak milletleri aldatıp kendine yaklaştırım sonra da kötü şeyler düşünürmüş. Beyleri, milleti ahenksiz olduğu için, Çin milleti hilekâr ve sahtekâr olduğu için, aldatıcı olduğu için, küçük kardeş ve büyük kardeşi birbirine düşürdüğü için, bey ve milleti karşılıklı çekiştiği için Türk milleti il yaptığı ilini elden çıkarmış. Türk beyleri Türk adını bırakmış.

Bilge Kağan'ın yukarıdaki açıklamalarından aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Devletin geniş sınırlara ulaştığı
- B) Çin'in vergiye bağlandığı
- C) Türklerin her zaman Çinlilere üstünlük kurduğu
- D) Türk beylerinin birbirleriyle mücadelesinin devlet olma özelliğini kaybetmeye neden olduğu

4 Kök Türk Devleti ile ilgili bilgilere Çin kaynaklarında da rastlanmaktadır. Çin kaynaklarında Kök Türklerle ilgili yer alan bazı bilgiler şunlardır:

- ◆ "627 yılında Kök Türk ülkesinde çok kar yağmıştır. Bu yüzden koyunların ve atların büyük bir kısmı telef olmuştur."
- ◆ "685 yılında Oğuzların ülkesinde büyük bir kuraklık meydana gelmiştir. Bu yüzden atların ve sığırların onda yedisi veya sekizi ölmüştür. Oğuzlar, ot kökü yemek zorunda kalmıştır."

Bu bilgilerden hareketle Kök Türkler ile ilgili;

- I. temel geçim kaynaklarının hayvancılık olduğu,
- II. iklim koşullarının hayat şartları üzerinde etkili olduğu,
- III. tek geçim kaynaklarının tarım olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) Yalnız III
- C) Yalnız I
- D) I, II ve III

5 Asya Hun Devleti'nin yıkılmasından sonra göç eden Hunlar Kavimler Göçü'nü başlatmıştır. Kavimler Göçü sonucunda yaşanan gelişmelerden bazıları şunlardır:

- ◆ Avrupa Hun Devleti kuruldu.
- ◆ Avrupa'da feodalite (derebeylik) rejimi ortaya çıktı.
- ◆ Avrupa'da, günümüzde yaşayan milletler oluştu. (İspanyollar, İngilizler)
- ◆ İlk Çağ sona erdi, Orta Çağ başladı.

Buna göre Kavimler Göçü ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Çeşitli milletlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.
- B) Avrupa'da krallıkların güçlenmesini sağlamıştır.
- C) Evrensel sonuçlar doğurmuştur.
- D) Avrupa'da siyasi hayatın değişmesine neden olmuştur.

6 "Tarihte Türk adını taşıyan ilk devleti kuran Kök Türkler, Altay Dağları'nın doğusunda yaşıyorlardı. Bumin Kağan tarafından 552 yılında kurulan Kök Türk Devleti'nin merkezi Ötüken'di. Bumin Kağan doğunun yönetiminden, kardeşi İstemi Yabgu ise batının yönetiminden sorumluydu. Bumin Kağan ölünce yerine oğlu Mukan Kağan geçti. Bu dönemde devlet güçlendi. Çin üzerinde üstünlük kuruldu.

Kök Türkler ile ilgili yukarıdaki parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı bulunmaz?

- A) Bumin Kağan kim tarafından seçilmiştir?
- B) Devlet nasıl yönetilmiştir?
- C) Kök Türkler nerede yaşamıştır?
- D) Devletin başkenti neresidir?

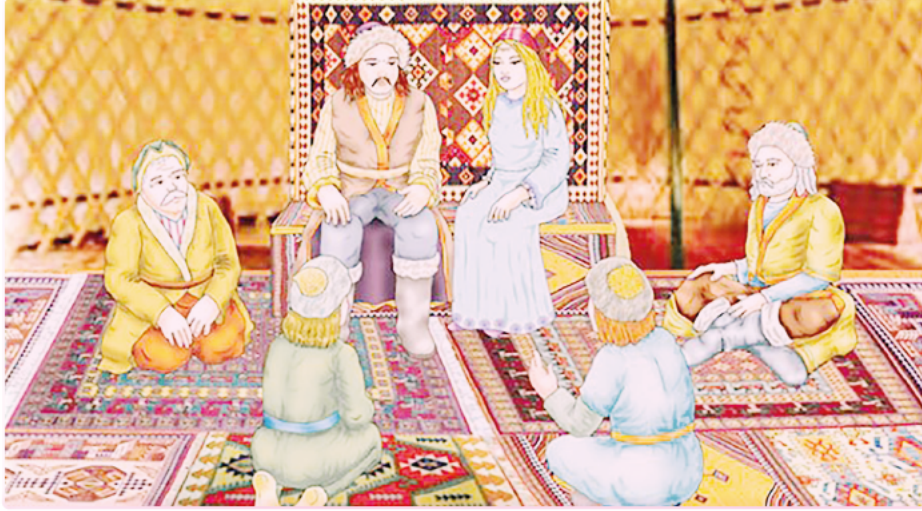
7 Masmavi gökyüzünün örttüğü Avrasya'da Türkler, sayısız maceralar yaşadılar. Ekonomik ve siyasi sebeplerden dolayı bilinmeyen ufuklara doğru göç etmek zorunda kaldılar. Zorlandıkları anda sığındıkları "Gök" idi. Türkler mavi gökyüzünün altında devamlı mücadele ile geçen bir hayat sürdürdüler. Uçsuz bucaksız bozkırda yaşayan bir Türk için gökyüzü birbirini tamamlayan nesnelere dönüşüyordu. Gök aynı zamanda Türk'ün bütün evrenini çevreleyen çadır gibiydi. Gök kubbede karanlığı kovan güneş, ay ve yıldızlar vardı. O yüzden inandıkları yaratıcıya "Gök Tanrı" adını verdiler. Kök Türk Yazıtları'nda Bilge Kağan "Tanrı beni kağan olarak oturttu." diyerek bize Gök Tanrı inancı hakkında ipuçları verir. Türklere göre tanrı, mutlak güç sahibi, ulu ya da yüksek ve sonsuzdur.

Yukarıdaki paragraftan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Türklerin zor zamanlarda Gök Tanrı'ya sığındıkları
- B) Türklerin gökyüzünü kendilerine yol gösterici olarak gördükleri
- C) Türklerde hükümdarlığın ilahi kaynaklı olduğu
- D) Türklerin tek bir tanrıya inandığı

1

İlk Türk devletlerinde siyasi, askeri, ekonomik, sosyal ve kültürel konuların konuşulup karara varıldığı meclise Toy ya da Kurultay denilirdi. Türklerde Kurultay küçük ve büyük olmak üzere iki şekilde toplanırdı. Devletten devlete farklılık göstermekle beraber Kurultay'ın aldığı kararlar genellikle bağlayıcı nitelikteydi. Kağan Kurultay'ın kararlarını dikkate almak zorundaydı. Alınan kararlara uymazsa ortaya çıkan sonuçlardan sorumlu tutulurdu. Hatun, kağanın eşiydi. Kurultay'da kağanın yanında oturur, kağan olmadığı zaman Kurultay'a başkanlık ederdi.

Yukarıdaki metin ve görsel değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kağan olacak kişinin Kurultay tarafından belirlendiğine
- B) Türklerde kadınların yönetimde söz sahibi olduğuna
- C) Kurultay'ın Türklerde demokratik uygulamaların olduğunu gösterdiğine
- D) Kurultay'da devletle ilgili farklı alanlarda konuların görüşüldüğüne

2

UYGURLARIN YAŞAMI

Uygurlar kış gelince Turfan'a gelip otururlar ve bahar gelince de Karabalgasun şehrine göç ederlerdi. Uygurların başkenti olan Karabalgasun, aynı zamanda bir ilim ve sanat merkeziydi. Turfan şehri ticaret yollarının kesiştiği bir merkez olması bakımından önemliydi. Bundan dolayı birçok yabancı tüccar ve ticaret kolonileri vardı. Kervan işletmek, tüccarları kontrol ederek vergi almak onları zenginleştiriyordu. Ayrıca türlü milletten insanlarla karşılaşarak onların dillerini de öğrenen Uygurların, dünya görüşleri de geliyordu. Uygurların, mani ve buda dini hakkındaki bilgileri Çinlilerden çoktu.

Parçaya göre Uygurlar ile ilgili;

- I. hayat şartları üzerinde iklimin etkili olduğu,
- II. ekonomisinin geliştiği,
- III. kültür ve medeniyette ilerleme gösterdiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

3 Orhun Kitabeleri'nde Bilge Kağan ile ilgili "Tanrı buyurduğu için, talihim ve kısmetim olduğu için ölecek halkı diriltip besledim, sırtı açıkta olan halkı giydirdim, yoksul halkı zengin ettim." ifadesi yer almaktadır.

Bilge Kağan'ın bu ifadesi Türklerin;

- I. göçebe bir yaşam tarzını benimsedikleri,
- II. sosyal devlet anlayışına sahip oldukları,
- III. hükümdarları zengin kişilerden seçtikleri

özelliklerinden hangilerini kanıtlar niteliktedir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) Yalnız II D) I, II ve III

4 Mete Han Asya Hun Devleti'nin başında iken Çin'de yaşanan iç karışıklıklardan yararlanarak yaptığı seferlerde Çin'i mağlup ederek vergiye bağlamış ve İpek Yolu'nu denetimi altına almıştır.

Buna göre;

- I. Asya Hun Devleti ekonomik yönden güç kazanmıştır.
- II. Çin, Asya Hun Devleti'nin siyasi üstünlüğünü kabul etmiştir.
- III. Çinliler Türklerle bir daha mücadeleye girememiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) II ve III
C) Yalnız III D) I, II ve III

5 Mete Han Hun Devleti'ne en parlak dönemini yaşattı. MÖ 174 yılında öldüğünde Hun Devleti çağının gelişmiş devletlerinden biriydi. Taht kavgaları artınca devlet, doğu ve batı olmak üzere ikiye bölündü. Batı Hunlar yıkılırken Doğu Hunları, Çin egemenliği altına girdi. Doğu Hunları, zaman zaman bağımsızlık mücadelesine girdi ancak başarılı olamadı.

Verilen paragrafta;

- I. Hun Devleti'nin ikiye bölünmesinin nedeni nedir?
- II. Hun Devleti en parlak dönemini hangi hükümdar zamanında yaşamıştır?
- III. Doğu Hunları'nın bağımsızlık mücadelesinde başarılı olamamalarının nedenleri nelerdir?

sorularından hangilerinin cevabı bulunur?

- A) I ve II B) II ve III
C) Yalnız II D) Yalnız III

6 "Türkler, on beş yüzyıl önce Asya'nın göbeğinde çok büyük devletler kurmuş ve insanlığın her türlü kabiliyetlerine belirti olmuş birer unsurdur. Elçilerini Çin'e gönderen ve Bizans'ın elçilerini kabul eden bir Türk devleti ecdadımız olan Türk milletinin kurduğu bir devlet idi."

Atatürk'ün Kök Türklerle ilgili söylediği bu sözlerinden aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Türklerin tarihinin çok eskilere dayandığı
B) Doğudaki ve batıdaki devletlerle diplomatik ilişkilerin bulunduğu
C) Türklerin köklü ve zengin bir kültüre sahip olduğu
D) Kök Türklerin bilinen ilk büyük Türk devleti sayıldığı

7 Orta Asya'da kurulan ilk Türk devleti olan Asya Hun Devleti en parlak zamanını Mete Han Dönemi'nde yaşamıştır.

Mete Han Dönemi'nde;

- ◆ İpek Yolu hakimiyeti sağlanmış,
- ◆ Ordu, onlu sisteme göre düzenlenmiş,
- ◆ Türk beyleri ilk defa tek bayrak altında toplanmıştır.

Yaşanan bu gelişmeler aşağıdakilerden hangisinin göstergesi değildir?

- A) Ekonomi alanında güçlenilmeye başlandığının
B) Yerleşik hayatın benimsendiğinin
C) Güçlü bir ordu teşkilatının kurulduğunun
D) Teşkilatlanma alanında çalışmaların yapıldığının

8 Büyük Hun Devleti'nin MS. 48'de Kuzey ve Güney Hunlar diye ikiye ayrılmasından sonra Çin hakimiyetine girmek istemeyen Kuzey Hunlar, batıya göç ederek burada Avrupa Hun Devleti'ni kurmuşlardır.

Buna göre Türkler ile ilgili;

- I. Yerleşik hayata geçtikleri,
- II. bağımsızlıklarına düşkün oldukları,
- III. yaşam biçimini değiştirdikleri

yukarıdakilerden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) I ve II D) II ve III

- 1 Hz. Muhammed'in (sav.) Medine'de oluşturduğu toplumda Müslümanlar arasındaki ilişkiler karşılıklı sevgi ve saygıya dayandığı için zengin bir kimse fakirlere yüksekten bakmaz, onlara karşı kural koymaz ve zayıflara karşı güç kullanmazdı.

Buna göre;

- I. Sosyal barış ortamı sağlanmıştır.
- II. Sınıflar arası çatışma söz konusu olmamıştır.
- III. Medeni toplum seviyesine çıkmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) I ve II
C) Yalnız I D) II ve III

- 2 624 yılında Hz. Muhammed (sav.) Dönemi'nde meydana gelen Bedir Savaşı'nı Müslümanlar kazanmıştır. Bedir Savaşı'nda esir alınan Mekkelilerin bir kısmı Müslümanlara okuma-yazma öğretileri karşılığında serbest bırakılmıştır.

Buna göre;

- I. Mekkelilerin Müslümanlar üzerinde hâkimiyet sağladığı,
- II. İslamiyet'in okuma ve yazmaya önem verdiği,
- III. Okuma-yazma bilen esir sayısının çok olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız III B) I ve II
C) Yalnız II D) II ve III

- 3 İslamiyet öncesi Arap toplumunda kız çocuklarına değer verilmezdi. Kız çocukları diri diri toprağa gömülürdü. Ayrıca kadın doğuştan suçlu bir varlık gibi görülürdü. Bir adamın erkek çocuğu olunca sevinir şenlik yapar, kız çocuğu olunca utanır, suç işlemiş durumuna düşerdi.

Bu durum Arap toplumunda aşağıdakilerden hangisinin var olduğunun göstergesidir?

- A) İnsan hakları kavramının
B) Sosyal barış ortamının
C) Kadın – erkek eşitsizliğinin
D) Birlik ve beraberliğin

- 4 571 yılında Mekke'de dünyaya gelen Hz. Muhammed (sav.) çevresinde sevilen ve saygı duyulan bir kişiliğe sahip olduğu için Mekkeliler ona "Muhammed-ül Emin (Güvenilir Muhammed) diyorlardı. Hz. Muhammed (sav.), putlara itibar etmiyor puta tapmanın yanlış olduğunu düşünüyordu. Ara sıra Hira Dağı'ndaki mağaraya giderek derin düşüncelere dalan Hz. Muhammed (sav.) bir gün yine Hira Mağarası'ndayken Cebrail adlı melek tarafından kendisine ilk vahiy getirilmiştir. Bu ilk vahiy Hz. Muhammed'in (sav.) peygamberliğinin ve İslamiyet'in başlangıcı olmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Hz. Muhammed'e (sav.) peygamberlik Hira Mağarası'nda gelmiştir.
B) Hz. Muhammed'e (sav.) peygamberlik kırk yaşında gelmiştir.
C) İlk vahyin gelmesiyle Hz. Muhammed'in (sav.) peygamberlik görevi başlamıştır.
D) Mekke'de puta tapıcılık yaygındı.

- 5 İslamiyet öncesinde sosyal hayatta hakim anlayış kabilecilikti. Kabileler arasında sürekli yaşanan kan davaları toplum hayatında can güvenliğini ortadan kaldırmıştı. İslamiyet'in gelmesiyle birlikte kabilecilik ve kan davaları yasaklandı. Arabistan'da huzur ve güven ortamı oluştu. Ancak Araplar kabile geleneğine o kadar bağlıydılar ki Müslüman olduktan sonra bile namazlarını kendi kabilesinden olan imamların arkasında kıldılar.

Paragraftan çıkarılabilecek genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İslamiyet, en çok Arabistan'da yapılmıştır.
B) Cahiliye Dönemi'nde kölecilik anlayışı hâkimdir.
C) Kabilecilik sadece Arap toplumunda görülmektedir.
D) Kabilecilik anlayışı İslamiyet'in kabulünden sonra da devam etmiştir.

6 Mekkeli müşrikler Uhud Savaşı'ndan iki yıl sonra on bin kişilik bir orduyla İslamiyet'i ortadan kaldırmak için Medine üzerine harekete geçtiler. Bunu haber alan Hz. Muhammed (sav.) Medine'de kalarak savunma yapma fikrini ortaya attı. Bunun üzerine İranlı Selman Farisi'nin önerisiyle Medine'nin etrafına geniş ve derin hendekler kazdırıldı. Hendek Savaşı olarak bilinen bu mücadelede Mekkeliler kazılan hendekleri geçemeyince geri dönmek zorunda kaldılar.

Buna göre;

- I. Mekkeliler hedeflerine ulaşamamışlardır.
- II. Hz. Muhammed (sav.) farklı bir savaş stratejisi uygulamıştır.
- III. Savaş sonrasında Mekkeliler Müslüman olmuşlardır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

A) I ve II	B) II ve III
C) Yalnız II	D) Yalnız III

7 Hz. Muhammed (sav.) Dönemi'nde;

- ◆ Bedir Savaşı ile ganimetlerin eşit pay edildiği savaş hukuku ortaya çıktı.
- ◆ Medine'ye hicret eden Müslümanlar ile Medine'de yaşayan halka eşit haklar getiren (Müslümanlar, Yahudiler, Hristiyanlar) arasında Medine Sözleşmesi imzalandı.

Yukarıda verilen bilgilere göre Hz. Muhammed (sav.) ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Hz. Muhammed'in (sav.) askeri yeteneğinin çok güçlü olduğu
- B) Hz. Muhammed'in (sav.) sadece Müslümanların hakkını düşündüğü
- C) Hz. Muhammed'in (sav.) adaletten hiçbir zaman ayrılmadığı
- D) Hz. Muhammed'in (sav.) devlet kurumları oluşturduğu

8 **Hz. Ebubekir:** Yalancı peygamberler sorununu çözmüştür. Kur'an ayetlerini birleştirerek kitap hâline getirmiştir.

Hz. Ömer: Devlet geniş sınırlara ulaşmıştır. Bu nedenle illere valiler ve kadılar tayin etmiştir.

Hz. Osman: İslam devletinin ilk donanması bu dönemde kurulmuştur. Kur'an-ı Kerim çoğaltılarak önemli merkezlere gönderilmiştir.

Hz. Ali: Siyasi sebeplerden dolayı müslümanlar arasında iç karışıklıklar artmış ve İslam'da ilk ayrılıklar yaşanmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İç anlaşmazlıklar İslam'ın yayılmasını durdurmuştur.
- B) İdari alanda teşkilatlanmaya gidilmiştir.
- C) Denizcilik alanında çalışmalar yapılmıştır.
- D) İslamiyet'i tehdit eden unsurlarla mücadele edilmiştir.

9 İslamiyet öncesi dönemde Arap Yarımadası'nda siyasi birlik yoktu. Araplar kabileler hâlinde yaşarlardı. Kabilelerin başında şeyh adı verilen yöneticiler bulunurdu. Mekke şehrinin yönetimi Kureyş kabilesinin elindeydi. Bu kabile şehrin siyasi ve dinî hayatını düzenlerdi. İslamiyet'ten önce Arapların büyük çoğunluğu putlara tapardı. Her Arap kabilesinin kendine ait putları bulunmaktaydı. Arap kabileleri önemli ve ortak sayılan putlarını Kâbe'ye koyardı. Bu nedenle Kâbe, İslamiyet öncesinde de Araplar için kutsal sayılmaktaydı. Araplar, yılın belli bir döneminde Mekke'ye gelerek Kâbe'yi ziyaret ederdi. Puta tapmanın dışında insanların bir kısmı da Musevilik, Hıristiyanlık ve Mecusilik dinlerine inanmaktaydı. Ayrıca İslamiyet öncesi Arabistan Yarımadası'nda kız çocuklarına ve kadınlara değer verilmiyordu. Köleleştirilen insanlar bir eşya gibi alınıp satılırdı.

İslam öncesi Arap Yarımadası hakkında aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Çok tanrılı din inanışları görülmektedir.
- B) Demokratik bir yönetim mevcuttur.
- C) Eşit bir toplum yapısı görülmemiştir.
- D) İnsan haklarına önem verilmemiştir.

10

Bedir Savaşı

Mekkeliler, içinde Medine'ye hicret eden Müslümanların mallarının da olduğu bir kervanı Şam'a göndermeye karar vermiştir. Bu ticaretten elde edecekleri gelir ile de Müslümanlarla savaşmayı amaçlamışlardır. Bunu öğrenen Müslümanlar, Şam kervanının yolunu kesmek ve gözdağı vermek için sefer düzenlemiştir. Bedir kuyuları önünde yapılan savaşı Müslümanlar kazanmıştır. Bedir Savaşı'nda elde edilen ganimetler, savaşa katılanlar arasında paylaştırılmıştır. Hz. Muhammed (sav.) başta olmak üzere sahabelerin birçoğu esirlerin fidye karşılığı serbest bırakılmasını savunmuştur. Esirlerin, fakir olup ödeme yapamayacak olanlarından okuma-yazma bilenler, on Müslüman'a okuma-yazma öğretmesi karşılığında serbest bırakılmıştır.

Bu uygulamalar;

- I. Savaş hukukunun uygulandığı,
- II. Medine'de okuryazar oranının arttırılmaya çalışıldığı,
- III. Müslümanlar arasında kültürel seviyenin yükseltilmeye çalışıldığı

durumlarından hangilerini kanıtlar niteliktedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I, II ve III

- 11** Uhud Savaşı 625 yılında Medine yakınlarındaki Uhud Dağı'nda Müslümanlar ile Mekkeli müşrikler arasında yapılmıştır. Bedir Savaşı'nda aldıkları yenilgi üzerine Mekkeli müşriklerin Müslümanlardan öç almak istemesi savaşın nedenidir. Hz. Muhammed'in (sav.) Uhud Dağı'na yerleştiği okçuların yerlerini terk etmeleri Müslümanların bu savaşta büyük kayıplar vermelerine neden olmuştur. Hz. Hamza ile birlikte 70 sahabe şehit olmuş, Hz. Muhammed (sav.) ise yaralanmıştır.

Verilen bilgilerden hareketle;

- I. Kimler arasında gerçekleşmiştir?
- II. Savaşın sebebi nedir?
- III. Savaşın sonuçları nelerdir?

sorularından hangilerinin cevabına ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I, II ve III C) Yalnız II D) Yalnız III

1

Araplar Türk topluluklarından biri olan Türgişlerle uzun yıllar mücadele ettiler. II. Kök Türk Devleti'nin kuruluş yıllarında Emeviler, Türklerin yoğun olarak yaşadıkları Maverâünnehir bölgesinde fetihlere başladı. Emevi Devleti'nin uyguladığı Arap milliyetçiliği politikası Türklerin İslamiyet'ten uzak durmalarına neden oluyordu. Türkler, yönetimde daha adil ve eşit hareket eden Abbasi Devleti Dönemi'nde İslamiyet'e ilgi duymaya başladılar.

Türkler İslamiyet'i kabul ettikten sonra yerleşik hayata geçmeye başlayınca şehir ve köylerde yaşayan Türklerin sayısında artış meydana gelmiştir. Köylere yerleşenler, tarım ve hayvancılıkla uğraşırken şehirlere yerleşenler de ticaret, el sanatları ve esnaflıkla uğraşmışlardır.

Buna göre Türklerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Milli benliklerini kaybetmişlerdir.
- B) Siyasi olarak başka devletlerle savaşabilecek güce ulaşmışlardır.
- C) Yaşam tarzlarında değişiklik olmuştur.
- D) İslam dinine önemli hizmetlerde bulunmuşlardır.

2

7. yüzyılda Hz. Ömer Dönemi'nde 642 yılında yapılan Nihavend Savaşı'ndan sonra Müslümanlar ile Türkler temas etmeye başlamıştır. Sasani Devleti'nin yıkılmasından sonra da Türkler ile Araplar arasında yaklaşık olarak 50 yıl süren mücadeleler yaşanmıştır. Emeviler Dönemi'nden itibaren (661-750) Türkler, İslamiyet'in hizmetinde yer almaya başlasalar da Emevilerin Arap olmayanlara karşı uyguladığı ırkçı politikalar Türklerin İslamiyet'e geçişini zorlaştırmıştır. Emevilerin yıkılmasından sonra kurulan Abbasi Devleti Dönemi'nde meydana gelen Talas Savaşı'nda (751) Araplar Türkler ile birlikte Çinlilere karşı savaşmış ve savaş Arapların üstünlüğü ile sonuçlanmıştır. Bu savaştan sonra Türkler ile Arapların ilişkileri olumlu yönde gelişmeye başlamış, Türkler kitleler hâlinde İslamiyet'i kabul etmeye başlamışlardır.

Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Türklerin İslamiyet'i kabul etmesinde Talas Savaşı dönüm noktası olmuştur.
- B) Türklerin İslamiyet'i kabulünden sonra sosyal alanda birçok değişiklik yaşanmıştır.
- C) Müslüman Arapların fetih hareketleri Arapların Türklerle temas kurmasına ortam oluşturmuştur.
- D) Türklerin İslamiyet'e geçme sürecindeki en büyük aşama Abbasiler Dönemi'nde yaşanmıştır.

- 3 Hz. Ömer Dönemi'nde İslam Devleti İran'daki Sâsânî Devleti'ne son verdi. Bu olay sonucunda Müslüman Araplar ve Türkler sınır komşusu oldu. Emevi Devleti Dönemi'nde Orta Asya yönünde ilerleyen Araplar, Türk topluluklarından biri olan Türkişlerle uzun yıllar mücadele ettiler. II. Kök Türk Devleti'nin kuruluş yıllarında Emeviler, Türklerin yoğun olarak yaşadıkları Maveraünnehir bölgesinde fetihlere başladı. Emevi Devleti'nin uyguladığı Arap milliyetçiliği politikası Türklerin İslamiyet'ten uzak durmalarına neden oluyordu. Türkler, yönetimde daha adil ve eşit hareket eden Abbasi Devleti Dönemi'nde İslamiyet'e ilgi duymaya başladılar. Bu durumda Abbasî Devleti'nin Türklere gösterdiği hoşgörü politikası etkili olmuştur. Ayrıca Türklerin İslam dinini seçmelerindeki nedenlerden biri de Türklere Gök Tanrı inancının İslam dinindeki Tanrı inancı esasına dayanıyor olmasıydı. Diğer taraftan Türkler İslam dininde olduğu gibi Tanrı'ya kurbanlar kesiyor, ahirete inanıyorlardı. İslamiyet'in getirdiği ahlak kuralları ile Türklerin ahlak anlayışları birbirine uygundu.

Buna göre Türklerin İslamiyet'i kabul etmesinde aşağıdakilerden hangisinin rolünün olduğu söylenemez?

- A) Emevilerin mevali politikası yürütmesi
B) Eski Türk dini ile İslam dini arasındaki benzerlikler
C) İslamiyet'in Türklerin yaşayışına uygun olması
D) Abbasilerin takip ettiği politika

4

İslam Öncesi Gök Tanrı İnancının Özellikleri	İslam Dininin Özellikleri
◆ Gök Tanrı'ya inanılması	◆ Tek Allah olması
◆ Ahiret inancının olması	◆ Ahiret anlayışının olması
◆ Ölümden sonra iyi insanların cennete (uçmağ), kötü insanların cehenneme (tamu) gideceğine inanılması	◆ Ölümden sonra iyilik yapan ve sevap işleyenlerin cennete, kötü işler yapan ve günah işleyenlerin cehenneme gideceğine inanılması
◆ Temizlik anlayışına önem vermenin yanı sıra kurban kesme anlayışının bulunması	◆ Temizliğin imandan geldiğine inanılması ve kurban kesmeye önem verilmesi
◆ Hırsızlık, yalancılık, adaletsizlik ve zinanın suç sayılması	◆ İslam dininin hoşgörüye büyük önem vermesi
◆ Din adamlarının herhangi bir üstünlüğünün olmaması	◆ Haksız kazancın, yalan söylemenin, adaletsizlik ve zinanın günah ve suç sayılması
◆ Türklerde cihan adaletini sağlama, yeni yerleri fethetme anlayışının bulunması	◆ İslamiyet'te ruhban sınıfının bulunmaması
◆ Farklı inanışlara hoşgörü gösterilmesi	◆ İslam dininde gaza ve cihat anlayışının olması

Yukarıdaki tabloda yapılan karşılaştırmaya göre Türklerin İslamiyet'i benimsemelerinde iki dinde de var olan ilkelerin hangisinden söz edilemez?

- A) İyi ve kötünün ayrımı B) Ahlaki değerler C) Eşitlik D) Devlet yönetimi

5 İslamiyet'ten önce;

- ◆ Kadınlara değer verilmiyor, kız çocukları diri diri gömülüyordu.
- ◆ Her türlü kötü davranış yaygındı, can ve mal güvenliği yoktu.
- ◆ Okuma yazma oranı çok düşüktü.

İslamiyet'in kabulünden sonra;

- ◆ Kadınlara uygulanan baskı ve şiddet ortadan kalktı.
- ◆ Kötü davranışlar yasaklandı, can ve mal güvenliği koruma altına alındı.
- ◆ Toplumsal huzur, barış ve adalet sağlandı.
- ◆ Mescid-i Nebevî'nin yanına öğrencilerin eğitimi ve barınma için eğitim odaları (suffe) yapıldı.

Verilen bilgilere göre İslamiyet'in kabulünden sonraki durum için aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Öğrencilerin eğitim görmesi imkân oluşturulduğu
- B) Sosyal hayatta huzur ve güven sağlandı.
- C) Sosyal sınıf ayrımının yapıldığı
- D) Kişi haklarının güvence altına alındığı

6 Talas Savaşı sonrasında Abbasiler, Türkleri ordu ve devlet yönetiminde önemli görevlere getirdi. Abbasi halifesi Mutasım, Bağdat yakınlarında sadece Türklerin yaşaması için Samarra şehrini kurdu. Bu gelişmelerden sonra İslamiyet Türkler arasında hızla yayılmaya başladı. Türklerin İslamiyet'i kabul etmeleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda değişimler meydana geldi. Türkler İslamiyet'teki gaza ve cihat anlayışını benimsediler ve İslam uğruna fetihlere öncülük etmeye başladılar. Göçebe yaşam tarzından yerleşik hayata geçtiler. Şehirler kurup tarım ve ticaretle uğraşmaya başladılar. İslamiyet'in etkisiyle Türkler arasında kültürel değişimler hız kazandı. Dil, edebiyat ve sanat alanında yeni çalışmalar ortaya konuldu. Semerkant, Buhara, Taşkent ve Horasan gibi Türklerin yoğun olarak yaşadığı şehirler ilmî açıdan İslamiyet'i temsil etmeye başladılar. Bu şehirlerde çeşitli ilim ve kültür merkezleri açıldı. İbn-i Sina, İmam Buhârî, Bîrunî, Kâşgarlı Mahmut, Ahmet Yesevî ve Yusuf Has Hacıp gibi bilim, din ve edebiyat alanlarında çalışmalar yapmış bilim insanları yetişti. Kültürel gelişme ve değişimlerin hızlı meydana geldiği İslam coğrafyasında toplum içinde din ve bilim insanları itibar görürdü. Ayrıca insanlar arasında sıkı bir yardımlaşma ve dayanışma vardı. Yardıma muhtaç kişilerin ihtiyaçlarının karşılanması için çeşitli hayır kurumları oluşturuldu.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kültürel alanda gelişmeler yaşanmıştır.
- B) Siyasi alanda gelişmeler yaşanmıştır.
- C) Ekonomik alanda gelişmeler yaşanmıştır.
- D) Dini alanda gelişmeler yaşanmıştır.

1 Anadolu'nun Türk yurdu olmasında askerlerin başarısının yanında bu yeni vatana gelen bilim insanları, sanatkarlar, tüccar ve esnaf grupları ile şeyh ve dervişlerin de önemli katkıları oldu. Halkın eğitiminde, Anadolu'nun vatan olarak benimsenmesinde önemli rol oynayan bu kişiler arasında; Mevlana, Hacı Bektaş-ı Veli ve Yunus Emre'yi sayabiliriz. Malazgirt Zaferi'nden sonra Anadolu'nun fethiyle görevlendirilen Danişment Ahmet Gazi, Saltuk, Artuk, Mengücek gibi beyler Bizans, Gürcü ve Haçlılar ile mücadele ederek Anadolu'ya Türklerin yerleşmesini sağladılar. Hâkim oldukları bölgelerde cami, medrese, han, kervansaray, hastane, köprü gibi dini ve sosyal kurumlar inşa ederek ülkenin imarına katkıda bulundular. Aynı zamanda Anadolu'da yaşayan farklı milletlere inanç özgürlüğü tanıyarak Anadolu'ya barış ve huzur getirdiler.

Buna göre;

- I. Türkler hoşgörülü bir yönetim sergilemiştir.
- II. Anadolu'nun Türk yurdu olmasında sadece askeri başarılarının etkisi yoktur.
- III. Türkmen beyleri Anadolu'nun Türkleşmesinde etkili olmuşlardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) Yalnız II
C) Yalnız III D) I, II ve III

2 Türkiye Selçuklu Devleti Dönemi'nde kurulmuş olan darüşşifalarda sadece Müslüman halk tedavi edilmiş gayrimüslim halk da tedavi edilmiştir. Ayrıca aşevi ve imarethanelerde din, dil, ırk ayrımı yapmaksızın tüm fakirlere, öğrencilere, misafirlere ve muhtaç insanlara yemek dağıtılmaktaydı.

Buna göre Türkiye Selçuklu Devleti ile ilgili olarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Müslüman ile gayrimüslim halk kaynaşmıştır.
- B) Hoşgörü ortamı vardır.
- C) Müslüman ile gayrimüslim halk arasında ayrımcılık yapılmıştır.
- D) Halk arasındaki farklılıklar gözetilmemiştir.

3 Bizans'ın hâkimiyetindeki Anadolu'ya yapılan göçler, Selçuklu Devleti'nin batı yönlü politikaları nedeniyle 11. yüzyılın ilk çeyreğinde kitleler hâlinde başlamış ve Malazgirt Savaşı'ndan sonra yoğunluk kazanarak devam etmiştir. Yapılan bu Oğuz göçlerinin büyük kitleler hâlinde yaşanması Türklerin Anadolu'ya yerleşmek amacından kaynaklanmaktadır. Doğu sınırında güvenliği sağlamak isteyen Bizans'ın bölgede sorun yaşadığı Ermeni Krallığı'nı ve Ermeni Prenslükleri'ni ortadan kaldırarak Ermenilere karşı izlemiş olduğu politika Selçukluların Anadolu'ya yaptığı akınları kolaylaştırmıştır.

Yukarıda verilen paragraftan hareketle;

- I. Türkler Anadolu'yu yurt edinmek istemişlerdir.
- II. Anadolu'ya yapılan Türk göçleri Bizans İmparatorluğu'nu olumsuz yönde etkilemiştir.
- III. Malazgirt Savaşı ile Bizanslıların Türkleri Anadolu'dan atma umutları yok olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) Yalnız III

4 **Melikşah:** "Alimleri himaye ederek sarayımı onlara açtım. Nizamiye medreseleri adında okullarda dini bilimlerin yanında tıp gibi başka bilimlerin de öğretilmesine olanak sağladım. Bir de rasathane (gözlemevi) kurdurarak gök cisimlerinin gözlemlenmesini sağladım. Bu gözlemler sonucu Celali Takvimi'ni hazırlattım."

Yukarıdaki konuşmaya göre Selçuklu Sultanı Melikşah Dönemi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilim adamlarını koruyup onları himaye etmiştir.
- B) Nizamiye medreselerinde sadece dini bilimler öğretilmiştir.
- C) Yapılan gözlemler ve araştırmalarda zaman hesaplanmıştır.
- D) Astronomi ile uğraşmıştır.

5 Malazgirt Savaşı öncesinde Bizans'ın yanlış politikaları sebebiyle Anadolu'da yaşayan halk yıllarca sefalet çekmişti. Türklerin adaletli ve insaniyetli yaklaşımını gören farklı milletler, Türk devletleri ve beyliklerinin hâkimiyetinden rahatsız olmadılar. Anadolu'nun Türkleşme sürecinde yeni köyler, kasabalar ve şehirler kuruldu. Türkmen boyları, bu yerleşimlerin çoğuna kendi isimlerini verdi. Türkmen boylarının Anadolu coğrafyasına yerleşmeye başlamalarından itibaren Anadolu'nun dağ ve nehirlerine Türkçe isimler verdiler.

Buna göre;

- I. Türkler Anadolu'ya tamamen hâkim olmuşlardır.
- II. Türkler hoşgörülü bir politika yürütmüşlerdir.
- III. Türklerin Anadolu'ya gelmesiyle buradaki isimler Türkçeleştirilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

A) I, II ve III	B) II ve III
C) Yalnız I	D) Yalnız III

6 Malazgirt Zaferi'nden sonra Anadolu ilk Türk beylikleri kurulmuştur ve bu beylikler bazı eserler yapmışlardır. Tokat Niksar'da Anadolu'daki ilk medreselerden biri olan Yağibasın Medresesi, Erzincan Tercan'da kervansaray, hamam, mescit ve türbe özelliği gösteren Mama Hatun Külliyesi Sivas'ta taş işlemleri ile ünlü Divriği Ulu Camii, Diyarbakır'da ise Malabadi Köprüsü yapılmıştır. Bu köprü dünyanın en büyük taş kemerine sahiptir.

Buna göre Anadolu'da kurulan ilk Türk beylikleri ile ilgili;

- I. mimari alanda çalışmalar yaptıkları,
- II. ticaretin gelişmesine yönelik yapılar yaptıkları,
- III. eğitime yönelik yapılar yaptıklarını,
- IV. askeri yapılar inşaa ettikleri

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

A) I ve II	B) Yalnız II
C) II ve III	D) Yalnız IV

7 1071 yılında yapılan Malazgirt Savaşı'ndan sonra Alparslan Anadolu'yu fethetmeleri için birçok akıncı komutanını Anadolu'ya göndermiştir. Anadolu'nun fethine katılan beylikler fethettikleri yerlerde kendi beyliklerini kurdu. Bu beylikler zamanla Haçlılar, Gürcüler ve Bizans'la mücadele ettiler. İlk Türk beylikleri camiler, medreseler, imarethaneler, kervansaraylar ve hamamlar gibi birçok eser inşa etmişlerdir.

Verilen parçaya göre;

- I. Farklı düşmanlara karşı mücadele ettiklerine
- II. Din alanında eserler ortaya koyduklarına
- III. Tüccarların mallarını devlet güvencesine aldıklarına

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II	B) Yalnız II
C) II ve III	D) Yalnız III

8 Türkiye Selçuklu Devleti Dönemi'nde bilim ve sanata büyük önem verildi. Devletin başkenti Konya olmak üzere Sivas, Kayseri, Amasya ve Mardin gibi şehirlerde birçok medrese, türbe, kümbet ve darüşşifa inşa edilmiştir. Türkiye Selçuklu Devleti Dönemi'nde Karatay Medresesi, İnci Minareli Medrese (Konya), Çifte Minareli Medrese (Erzurum), Ertokuş Medresesi (Isparta) yapılmıştır. Ayrıca Alaeddin Keykubat Darüşşifası (Konya), Gevher Nesibe Darüşşifası (Kayseri), Torumtay Darüşşifası (Amasya) yapılmıştır. Türbe ve kümbetler de bu dönemde yapılmış önemli mimari eserlerdir. Bu yapılar birer anıt mezarıdır. Mevlana Türbesi (Konya) ve Döner Kümbet (Kayseri) bu yapılara örnektir.

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ticaret diğer ekonomik faaliyetlerden daha önemli tutulmuştur.
- B) Eğitime önem verilmiştir.
- C) Dini alanda eser ortaya konulmuştur.
- D) Sağlık alanında yapı inşaa edilmiştir.

1 İpek Yolu, Çin'den başlayıp Anadolu, Akdeniz ve Avrupa'ya kadar uzanarak doğu ile batıyı birbirine bağlayan tarihî bir yoldur. İpek Yolu'nu kullanan kervanlar, Şian şehrinde hareket ederek Hazar Denizi'nin kuzeyine ve İran üzerinden hareketle Anadolu'ya ulaşırdı. Anadolu'ya ulaşan ürünler Akdeniz ve Trakya üzerinden Avrupa'ya taşınırdı. İpek Yolu üzerinde ipeğin yanı sıra; baharat, kürk, porselen, kâğıt, tahıl ve cam da taşınırdı. İpek Yolu yaklaşık olarak iki bin yıldır insanlık tarihinde devletler arası siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarda önemli bir köprü olmuştur.

Buna göre İpek Yolu ile ilgili;

- I. en fazla Türklerin yararlandığı,
- II. devletler arasında birçok alanda etkileşimlerin yaşanmasına neden olduğu,
- III. sonraki dönemlerde önemini kaybettiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III
C) II ve III D) I ve II

2 Günümüzde rahatça ve bolca ulaşabildiğimiz baharatı geçmişte elde etmek çok da kolay olmamıştır. Baharat üretimi birçok medeniyet tarafından bilinmemekteydi. Öyle ki XV. yüzyıla kadar Avrupa'da baharatın gramı gümüşle ve altınla yarışır durumdadır. Bu dönemden kalma belgelerde arazi alımları, gümrük vergileri gibi ödemelerin karabiberle yapıldığına rastlanmıştır. Yine aynı dönemde 10 gram Hindistan cevizi ile yedi ineğin takas edildiği bilgisine ulaşılmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Baharata günümüzde sadece aktarlarda rastlanmaktadır.
B) Baharat kullanımı XV. yüzyıldan sonra artmıştır.
C) Günümüzde baharat tüketimi azalmıştır.
D) Baharat değerli bir ticaret ürünüdür.

3 Orta Asya'da yaşayan Türk devletlerinin ekonomik faaliyetleri üzerinde İpek Yolu'nun önemi büyüktür. Hun, Kök Türk ve Uygur devletleri başta olmak üzere Çin gibi pek çok devletle İpek Yolu'nu kullanarak ticaret yapmışlardır. Yapılan bu ticaretle ipek, baharat, kâğıt, porselen ve çeşitli taşlar taşınmıştır. Örneğin; Kök Türkler, İpek Yolu sayesinde komşu devletlere at, deri ve kürk satarken karşılığında çeşitli tarım ürünleri satın almışlardır. Uygurlar ise işledikleri kumaşları bu yol sayesinde diğer ülkelere satmışlardır. Binlerce kilometre uzunluğundaki bu önemli ticaret yoluna sahip olma isteği devletler arasında bu ticaret yolu için çeşitli mücadelelerin yaşanmasına da neden olmuştur. Örneğin, Sasaniler ile Kök Türkler arasında bu ticaret yolu için çeşitli mücadeleler yaşanmıştır. Kök Türk kağanları İpek Yolu ticaretini kontrolleri altında tutabilmek için Bizans İmparatorluğu ile anlaşma yaparak Sasani- lere karşı ittifak kurmuşlardır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşıl- maz?

- A) Birçok devlet İpek Yolu hâkimiyeti için birbirleriyle mücadele etmiştir.
B) İpek Yolu üzerinden birçok ürün taşınmıştır.
C) Bizans İmparatorluğu'nun İpek Yolu'na hâkim olması Türklerin ittifak arayışına girmesine neden olmuştur.
D) Hun, Kök Türk ve Uygur gibi Türk devletleri Çin ile ticaret yapmışlardır.

4 İpek Yolu, Çin'i Asya üzerinden Anadolu ve Avrupa'ya bağlayan tarihî bir ticaret yoludur. Genel olarak ipek ve ipekli kumaş taşındığı için bu yola 1870 yılında "İpek Yolu" adı verilmiştir. İpek Yolu toplumlar arası etkileşim- lere neden olan kervan yoludur.

Yukarıda verilen parçada aşağıdaki sorulardan han- gisinin cevabı yoktur?

- A) İpek Yolu üzerinde hangi ürünler taşınmıştır?
B) İpek Yolu ne zaman kullanılmaya başlanmıştır?
C) İpek Yolu adını kaç yılında almıştır?
D) Bu yola İpek Yolu denilmesinin nedeni nedir?

5 İlk çağlarda Doğu ülkelerini Batı ülkelerine bağlayan önemli ticaret yollarından biri de Baharat Yolu'ydü. Baharat günümüzden binlerce yıl önce Doğu uygarlıkları tarafından kullanılmaktaydı. Baharat, Orta Çağ'da Avrupa soylularının sofrasına girince önemli bir ticaret ürünü hâline geldi. Ancak baharatın çok uzak coğrafyalarda Avrupa sofralarına gelmesi pahalı olmasına neden oldu. Bu yüzden sadece zenginler tarafından tüketildi.

Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Baharat Yolu Doğu – Batı kültürünün birbiriyle karşılaşmasını sağlamıştır.
- B) Baharatın ekonomik değerinin yüksek olması sadece belirli kişiler tarafından kullanılmasına neden olmuştur.
- C) Baharat Yolu tarihî bir ticaret yoludur.
- D) Doğu lezzetleri Batı lezzetlerinden daha ayrıcalıklı bir hâle gelmiştir.

6 Orta Asya'da İpek Yolu denetiminin uzun süre Türk devletlerinin elinde bulunması, ekonomik anlamda daha da güçlenmelerini sağlamıştır. Çinliler, başta evlilik yolu olmak üzere farklı yollarla Türk devletlerine yaklaşarak, İpek Yolu'nun sağladığı ekonomik yararları öğrenmişlerdir. Bu yüzden Çinliler, Türklerin elindeki İpek Yolu hâkimiyetini ele geçirmek için uzun yıllar mücadele etmişlerdir. Türk devletleri de İpek Yolu'nun denetimini kaybetmemek için Çin'le mücadelenin yanı sıra bazen Sasaniler ile bazen de Bizans ile iş birliği yapmak durumunda kalmışlardır. Çıkar çatışmaları ittifakların bozulmasına hatta savaflara neden olmuştur. Selçuklular ve Osmanlılar zamanında Anadolu, doğu–batı ticaret kervanlarına ev sahipliği yapmıştır.

Buna göre İpek Yolu;

- I. mali
- II. kültür
- III. siyasi
- IV. sosyal

alanlarının hangilerini etkilemiştir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) III ve IV
- D) I, II, III ve IV

7 Baharat günümüzden binlerce yıl önce doğu ülkelerinde kullanılıyordu. Kullanılan baharatların çoğu da Hindistan'da bulunuyordu. Karabiber, zerdeçal, tarçın, yenibahar, zencefil, karanfil vb. baharat türleri Orta Çağ Avrupası'nda çok önemliydi. Bu baharatlar Avrupalı zenginlerin de vazgeçilmez tatlarıydı. Sadece sofralarda değil eczacılıkta, parfümlerde ve tütsülerde de kullanılıyordu. Hindistan'daki baharatların Basra Körfezi, Kızıldeniz ve Mısır yoluyla Akdeniz'e, buradan gemilerle Avrupa'ya taşınmasında kullanılan tarihî ticaret yoluna Baharat Yolu denir. Baharat ticareti uzun yıllar Müslümanlarla Venediklilerin elinde kaldı. Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde ticaret yolunun, kontrolü Osmanlı Devleti'ne geçti. Ancak Coğrafi Keşiflerin yapılmasından sonra Baharat Yolu eski önemini yitirdi.

Buna göre baharatlar ile ilgili;

- I. farklı kullanım alanlarına sahip olduğu,
- II. Avrupa'ya taşınmasında farklı yolların kullanıldığı,
- III. en önemli türünün karabiber olduğu

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) I ve III
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

8 İpek Yolu'nda yalnızca tüccarlar değil, yol üzerindeki ülkeler, şehirler ve köyler büyük kazanç elde etmişlerdir. Tüccarlar yolculukları sırasında birçok ülke, şehir ve köy gezmişlerdir. Gezdikleri yerlerin dillerini, sanatlarını, yemeklerini öğrenmişlerdir.

Buna göre İpek Yolu;

- I. siyasi,
- II. kültür,
- III. ekonomi,
- IV. askeri

alanlarından hangilerine katkı sağlamıştır?

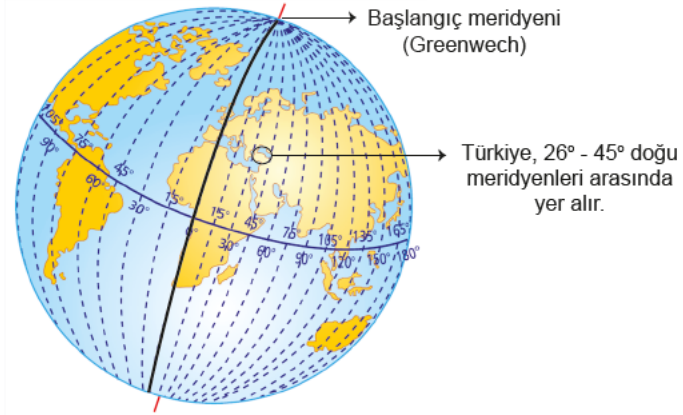
- A) Yalnız I
- B) II ve III
- C) Yalnız III
- D) III ve IV

1

Meridyen: Bir kutuptan diğer kutba ulaşan, paralelleri dik açıyla kesen hayali yarım çemberlere denir.

MERİDYENLER

Yukarıda verilen bilgilere bakılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Meridyenler kutup noktalarında birleşirler.
- B) Ülkemizin doğusu ile batısı arasında 19 meridyen vardır.
- C) Meridyenlerin boyları Ekvator'dan kutuplara doğru kısalır.
- D) Türkiye'nin doğusundan batısına doğru gidildikçe meridyen dereceleri küçülür.

2

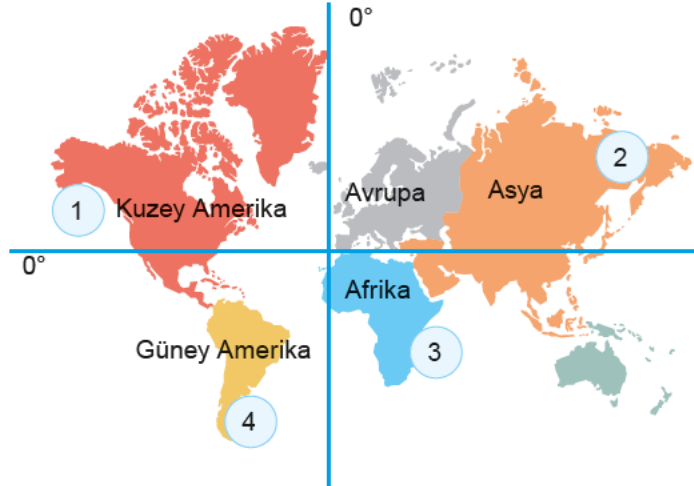
Yukarıdaki haritada Türkiye'nin bulunduğu matematik (mutlak) konum verilmiştir.

Türkiye'nin matematik konumu ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Üç tarafı denizlerle çevrilidir.
- B) Kuzey Yarım Küre'de yer almaktadır.
- C) 36° - 42° kuzey paralelleri ile 26° - 45° doğu meridyenleri arasında yer almaktadır.
- D) Akdeniz kıyıları Karadeniz kıyılarından daha sıcaktır.

3

Üniversiteden mezun olan Adil, Betül, Ceyda ve Deniz isimlerindeki dört arkadaş yurt dışında çalışmaya karar vermişlerdir. Bu arkadaşlardan:

- ◆ Adil'in çalışacağı şehir Ekvator'un güneyinde Hint Okyanusu kıyısındadır.
- ◆ Betül'ün çalışacağı şehir başlangıç meridyeninin (Greenwich'in) batısında Büyük Okyanus kıyısındadır.
- ◆ Ceyda'nın çalışacağı şehir Dünya'nın en geniş kıtasında yer almaktadır.
- ◆ Deniz'in çalışacağı şehir arkadaşlarının çalışacağı şehirlere göre Güney Kutbu'na daha yakındır.

Buna göre Adil, Betül, Ceyda ve Deniz verilen haritada numaralandırılmış şehirlerden hangilerinde çalışacaktır?

	Adil	Betül	Ceyda	Deniz
A)	2	3	1	4
B)	3	1	2	4
C)	4	2	3	1
D)	1	2	4	3

4 Aşağıdaki tabloda kıtalar ve bu kıtaların yüz ölçümleri verilmiştir.

Kıtalar ve Kapladıkları Alanlar	
Asya	44. 337. 317 km ²
Afrika	30. 221. 652 km ²
Kuzey Amerika	24. 242. 363 km ²
Güney Amerika	17. 795. 429 km ²
Antarktika	13. 189. 925 km ²
Avrupa	10. 181. 129 km ²
Okyanusya	8. 982. 439 km ²

Tablodaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kuzey ve Güney Amerika kıtalarının kapladıkları alanın toplamı Asya Kıtası'nın kapladığı alandan azdır.
- B) Kapladığı alan bakımından en küçük kıta Avrupa Kıtası'dır.
- C) Antarktika Kıtası'nın kapladığı alan Okyanusya Kıtası'ndan daha fazladır.
- D) Afrika ve Güney Amerika kıtalarının kapladığı alanların toplamı Asya Kıtası'nın kapladığı alandan fazladır.

5

Yukarıda verilen iklim haritasına bakılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Karasal iklim etki alanı en geniş olan iklim tipidir.
- B) Marmara ve Ege bölgeleri Akdeniz ikliminin etkisi altındadır.
- C) Karadeniz iklim Karadeniz kıyı kesimi boyunca dar bir alanda görülmektedir.
- D) Karadeniz iklimi her mevsim yağış almaktadır.

6

Türkiye'nin doğusunda kar yağışı etkili olurken Muğla'nın Bodrum ilçesinde yazdan kalma günler yaşanıyor. Bodrum'da sıcak havayı fırsat bilen vatandaşlar güneşin yüzünü göstermesi ile birlikte sahil kenarlarına akın etti. Kars ve Erzurum'da kar yağışının etkili olduğu, Ardahan'a ise Sibiry'a soğuklarının geldiği öğrenildi. Ardahan'da hava sıcaklığı sıfırın altında 28 dereceye kadar düşerken Ege kıyılarında hava sıcaklığı 25 dereceye kadar ulaştı. Bodrum'da yazdan kalma bir gün yaşandığını belirten vatandaşlar, "Sıcak havayı fırsat bilip sahil kenarına geldik. Yaz sıcaklığı var, sahil sessiz, biz de denize girerek serinliyoruz." dedi. Meteorolojiden edinilen bilgiye göre Bodrum'da hava sıcaklığının hafta sonuna kadar mevsim normallerinin üstünde olacağı öğrenildi.

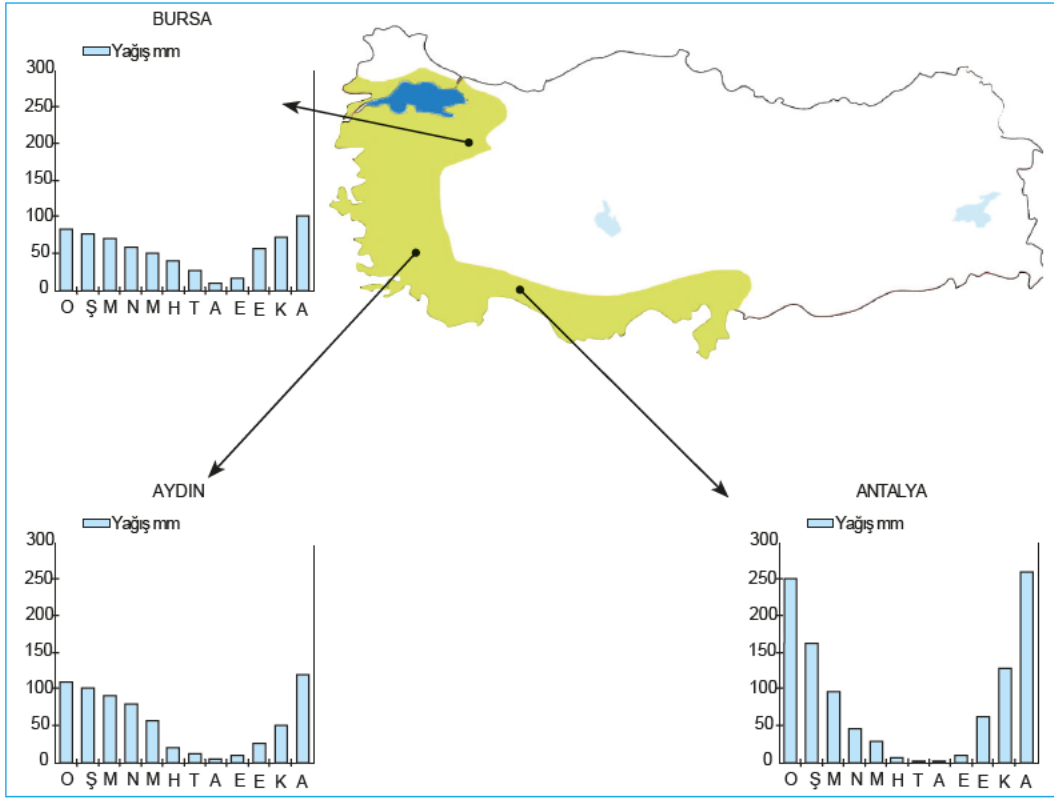

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) İklimin ekonomik faaliyetleri etkilediğine
- B) Ülkemizde aynı anda farklı mevsim özelliklerinin görüldüğüne
- C) Yıl boyunca aynı mevsim özelliklerinin görülmesine
- D) En uzun süren mevsimin yaz olduğuna

7

Görselde Akdeniz ikliminin etkili olduğu bazı şehirlerin yağış grafiği verilmiştir.

Verilen grafiklere bakılarak;

- I. Akdeniz iklimi her bölgede görülür.
- II. Antalya en çok yağışı kış mevsiminde almaktadır.
- III. Aydın ili düzenli bir yağış rejimine sahiptir.

yukarıdaki yorumlardan hangileri yapılamaz?

- A) I ve II B) II ve III C) Yalnız II D) I ve III

8 Aşağıdaki tabloda Türkiye'de üç farklı merkezde yağışın mevsimlere göre dağılışı verilmiştir.

Merkez	İlkbahar %	Yaz %	Sonbahar %	Kış %
I	25	5	20	50
II	40	10	22	28
III	23	20	38	19

Bu merkezler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Antalya	Konya	Trabzon
B)	Konya	Trabzon	Antalya
C)	Trabzon	Antalya	Konya
D)	Konya	Trabzon	Antalya

1 Türkiye, fiziki ve beşerî coğrafya çeşitliliğinin fazla olduğu ender ülkelerden biridir. Türkiye'nin her yerinde ayrı bir doğal güzelliğin olması ekonomik faaliyetlerimizi de olumlu etkilemiştir. Ayrıca farklı iklim tiplerinin görülmesi tarım ürünlerindeki çeşitliliği arttırmıştır. Buna bağlı olarak da tarıma dayalı sanayinin gelişmesine katkı sağlamıştır. Doğu illerimizde yükseltinin fazla olması da kış turizmini ve hayvancılık faaliyetlerini olumlu etkilemiştir. Hayvancılığın gelişmesi et ve süt ürünlerine bağlı tesislerin açılmasını sağlamıştır. Marmara'da ulaşımın gelişmesi ticaret ve sanayi tesislerini de arttırmıştır. Akdeniz ve Ege kıyılarımızda iklimin elverişli olması seracılık ve yaz turizminin gelişmesini sağlamıştır.

Buna göre;

- I. Doğu illerimizde hayvancılığa dayalı tesisler bulunmaktadır.
- II. Türkiye'nin fiziki ve beşerî coğrafya özellikleri ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesini sağlamıştır.
- III. Akdeniz ve Ege kıyılarında farklı ekonomik faaliyetler gelişmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) I ve II
C) Yalnız II D) Yalnız III

2 Sıcaklığın düşük olduğu iç kesimler, yüksek dağlar ve platolar ile yağışın az olduğu alanlar seyrek nüfusludur. Örneğin; Doğu Anadolu'nun seyrek nüfuslu olmasının nedenlerinden biri, kışların uzun ve soğuk geçmesidir.

Parçaya göre nüfusun dağılışı üzerinde;

- I. ulaşım,
- II. yeryüzü şekilleri,
- III. turizm,
- IV. iklim

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) II ve III
C) II ve IV D) Yalnız IV

3 Ülkemizde doğal ve beşerî koşullar yönünden yöreler arasında önemli farklılıklar vardır. Ülkemizde yerleşmeye çok elverişli alanlar bulunduğu gibi yerleşmeye elverişli olmayan yerler de bulunmaktadır. Bu nedenle nüfus yoğunluğu bakımından iller arasında farklılıklar vardır. Yer şekilleri nüfusun dağılışını etkileyen doğru bir faktördür. Yükseltisi fazla olan yerler, yerleşmeye elverişli değildir. Çünkü yükselti, sıcaklığın düşmesine neden olmakta ve ekonomik etkinlikleri güçleştirmektedir. Bu nedenle yüksek yerlerde nüfus azdır. Fazla engebeli yerler de yerleşmenin az olduğu alanlardır. Engebeli yerler yerleşmeye ve tarıma elverişli değildir. Bu nedenle dağlar ve engebeli arazilerde nüfus azdır. Nüfusumuzun önemli bir kısmı engebenin az olduğu yerlerde toplanmıştır.

Yukarıdaki parçadan hareketle;

- I. doğal faktörlerin nüfusun dağılışını etkilediği,
- II. nüfusun dağılışını etkileyen en önemli faktörün yer şekilleri olduğu,
- III. yer şekillerinin birçok faktör üzerinde etkili olduğu

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II B) Yalnız II
C) II ve III D) Yalnız III

4 Erzurum – Kars yöresinde çayır alanları geniş yer kaplamaktadır. Bundan dolayı büyükbaş hayvancılık yaygındır. Küçükbaş hayvancılık bozkırların geniş yer kapladığı iç bölgelerde yaygındır. Mera hayvancılığı iklim koşullarına bağlıdır. Bundan dolayı et ve süt verimi yıllara göre değişmektedir. Et ve süt verimi düşüktür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Küçükbaş hayvancılığın ekonomiye katkısı en fazladır.
- B) İlimden en fazla büyükbaş hayvancılık etkilenmektedir.
- C) Türkiye'de et ve süt verimi büyükbaş hayvancılıkta yüksektir.
- D) Yağış ve doğal bitki örtüsünün dağılışı ile hayvancılık arasında bir paralellik vardır.

5 Aşağıdaki tabloda Türkiye'de 2014 – 2021 yılları arasında doğum sayıları verilmiştir.

Yıllar	Doğum sayısı
2014	1.345.286
2015	1.325.783
2016	1.295.784
2017	1.309.771
2018	1.248.847
2019	1.183.652
2020	1.112.859
2021	1.047.975

Tablodaki bilgilerden yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Verilen yıllar içinde en fazla doğum 2014 yılında gerçekleşmiştir.
- B) Verilen bütün yıllarda doğum sayısı bir milyondan fazladır.
- C) 2014 – 2021 yılları arasında doğum sayısı azalmıştır.
- D) Nüfus artışının en fazla olduğu yıl 2018'dir.

6

Doğal Gaz: Kırklareli Hamitabat'ta çıkarılmaktadır. Termik santrallerde, evlerin ısıtılmasında ve ocaklarda kullanılmaktadır.

Taş Kömürü: Sadece Zonguldak'ta çıkarılmaktadır. Demir - çelik sanayisinde demirin eritilmesinde, termik santrallerde ve evlerin ısıtılmasında kullanılmaktadır.

Linyit: Manisa'da çıkarılmaktadır. Termik santrallerde ve elektrik üretiminde kullanılmaktadır.

Petrol: Batman, Raman, Garzan ve Adıyaman gibi yerlerde çıkarılmaktadır. Motorlu araçlarda ve termik santrallerde yakıt olarak kullanılmaktadır.

Verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ülkemizde çıkarılan madenler tüketim için yeterli değildir.
- B) Linyit ve petrol ortak bir özelliğe sahiptir.
- C) Taş kömürünün çıkarıldığı alan sınırlıdır.
- D) Doğal gaz birçok alanda kullanılmaktadır.

1

Kutup ikliminde insanlar soğuk iklim koşullarından korunmak için buzdan ve balina kemiklerinden yaptıkları iglo denilen geleneksel evlerde, yazın ise çadırlarda yaşarlar.

Yukarıda verilen bilgiden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İglolar kamıştan da yapılır.
- B) İglolarda yaşamak kişiye konfor sağlar.
- C) **Çevre koşulları evlerin yapılmasında etkilidir.**
- D) Toprak sadece kutup ikliminde donar.

2

Ekvatorial iklimde her gün sıcak ve bol yağışlıdır. Her yer ormanlarla kaplıdır. Bundan dolayı Tropikal yağmur ormanları vardır ve ormanların boyları 50 metreyi aşmaktadır. Ekvatorial iklimin görüldüğü yerlerde orman fazla olduğu için ahşap evler yaygındır. Sıcaklık ve nem çok fazladır. Bu nedenle yılın büyük bir bölümünde ince kıyafetler giyilir. Ayrıca Ekvatorial iklimin görüldüğü yerlerde bol miktarda Hindistan cevizi, kakao, mango vb. tarım ürünleri yetiştirilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İklimin doğal bitki örtüsünü oluşumunda etkili olduğuna
- B) İklimin insan yaşamı üzerinde etkisinin olduğuna
- C) **Ulaşımın iklimden olumsuz etkilendiğine**
- D) Konut yapımı üzerinde iklimin etkili olduğuna

3

Rainiharo Anlatıyor...

Madagaskarlı birçok erkek gibi küçük bir çiftlikte yaşamını sürdürüyorum. Şeker kamışı, muz, lahana ve patates gibi ürünler yetiştiriyorum. Bu ürünleri pazarda satarak geçimimi sağlıyorum. Burada yıl boyunca hem sıcaklık hem de yağış fazladır. Ülkemizde ilkbahar, yaz, sonbahar ve kış mevsimleri yoktur. Sürekli yaz mevsimi yaşandığı için kışlık giysiye ve yakacağa ihtiyaç duymuyoruz.

Rainiharo verdiği bilgilerde iklimin aşağıdaki etkilerinden hangisine değinilmiştir?

- A) Etnik çeşitliliğine
- B) **Ekonomik faaliyetlerine**
- C) Konut yapımına
- D) Hayvancılık faaliyetlerine

4

- ◆ Akdeniz iklimi Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerde Avustralya'nın güneybatısında Şili'nin orta kesimlerinde, Kuzey Amerika Kıtası'ndaki Kaliforniya çevresinde ve Güney Afrika Cumhuriyeti'nde Kap bölgesinde görülür.
- ◆ Akdeniz Bölgesi'nde yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır. İklimin ılıman olması tarım, sanayi ve turizm gibi ekonomik faaliyetlerin yapılmasını kolaylaştırmaktadır. Akdeniz ikliminde güneşli gün sayısı yıl boyunca fazla olduğu için seracılık faaliyetleri yaygındır.
- ◆ Zeytin, turuncgiller, incir ve üzüm gibi birçok tarım ürünü bu iklimin görüldüğü yerlerde yetiştirilmektedir.

Buna göre Akdeniz ikliminde;

- I. tarım ürünü çeşitliliği görüldüğü,
- II. farklı ekonomik faaliyetlerin görüldüğü
- III. konut yapımının farklılık gösterdiği

yargılarından hangilerinin görüldüğü söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) **Yalnız III**

5

Aamir: Burası Asya kıtasının güneydoğusunda yer alan Hindistan. Bizim ülkemiz mayıs ayından ekim ayına kadar yani yaz aylarında muson rüzgârlarından dolayı çok fazla yağış alır. Ancak kışları kurak geçer. Bu fazla yağış, pirinç tarımı yapmamızı kolaylaştırır. Çünkü pirinç, su dolu tarlalarda yetişen bir bitkidir. Pirinç tarlalarında çalışırken muson yağmurlarından korunmak için başımızı hasırdan yapılmış şapkalarla kapatırız. Ayrıca bizim buralarda dünyada eşine az rastlanan teak (tik) ağacı yetiştirilir. Bu ağaç sayesinde de kendimize çok güzel mobilyalar yaparız. Bizim açımızdan buradaki en büyük olumsuzluklardan biri aşırı yağın yağmurlar sonrasında her yerin sular altında kalmasıdır.

Yukarıdaki açıklama dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Hindistan'da Muson ikliminin etkili olduğu
- B) Muson ikliminin pirinç ekimi için elverişli olduğu
- C) Aşırı yağın yağışların doğal afetlere neden olduğu
- D) Aynı iklim özelliklerine Karadeniz Bölgesi'nde rastlanıldığı

6

Resim I

Amazon Havzası'nda yıl boyunca düzenli ve bol yağışlar görülür. Ormanların fazla olması insanların evlerini ahşaptan yapmalarına sebep olmuştur. Çok sık ve uzun olan ormanlar, dünyada canlı çeşitliliğinin en fazla olduğu doğal yaşam alanı olarak kabul edilir.

Resim II

Kutuplarda yaşayan eskimolar kışın buzdan ve balina kemiklerinden yaptıkları iglo denilen kubbeli, geleneksel evlerde yazın ise çadırlarda yaşarlar. Ulaşım aracı olarak köpeklerin çektiği kar kızakları kullanılır. Kutup ayıları ve kutup tilkileri burlardan yaşar

Amazon Havzası'nda ve kutuplarda yaşayan insanların farklı malzemeler kullanarak evler yapmalarında aşağıdakilerden hangisi daha etkili olmuştur?

- A) İklim şartları
- B) Gelişmişlik düzeyleri
- C) Eğitim seviyesi
- D) İnsanların ihtiyaç ve istekleri

1

ELMA SİKKELERİ

MÖ V. yüzyılda Perslerin Yunanistan'ı istila etmesinden sonra Atina Şehir Devleti'nin önderliğinde Akdeniz çevresindeki şehirlerden oluşan bir birlik kurulmuştu. Birliğin bir merkezi ve bütçesi vardı. Her ülke kendi bastığı gümüş sikkeden kendi gücü oranında birliğe katkıda bulunurdu. 1984 yılında Antalya'nın Elmalı ilçesinde kazılar sonucu bulunan elma sikkeleri (Yüzyılın Definesi), o bölgede bulunan şehir devletlerinin paralarını içeriyordu. Yaklaşık 1900 adet sikkenin binden fazlası Likya bölgesindeki şehir devletlerinin parasıydı ve içlerinde şimdiye kadar bilinmeyen hanedanların sikkeleri de vardı. Yunanlılar Persleri yendikleri için bir anı parası çıkarmışlardı. Normal olarak o zaman para birimi bir drahmi, en fazla 4 drahmi iken anma nedeniyle 10 drahmilik para çıkarılmıştı (10 drahmilik para=Dekadrahmi). Bu sikkeler çok az sayıda basılmıştı ve 1984 yılına kadar dünyada sadece 13 tanesinin varlığı bilinmekte idi. İşte bu yüzden Elmalı sikkelerine "Yüzyılın Definesi" denmiştir.

Verilen görsel incelendiğinde arkeoloji biliminin tarihi olayların değerlendirilmesine hangi açıdan katkıda bulunduğu söylenemez?

- A) Elde edilen paralardan bölgede hangi siyasi yapıların yaşadığının öğrenilmesine
- B) Eski toplumların yaşam biçimlerinin öğrenilmesine
- C) Bölgedeki ekonomik durumun öğrenilmesine
- D) **Yapılan savaşların nedenlerinin bilinmesine**

2

- ◆ Malatya'nın Battalgazi ilçesine bağlı Yarımcahan Köyü'nde geliştirilen sistem için köy ile 7 kilometre mesafedeki Karakaya Barajı arasına boru döşendi. Baraj gölü sahasındaki pompanın panosuna yerleştirilen cep telefonuna çağrı bırakıldığında sistem çalışıyor ve borularla köye su ulaşıyor. Sistemin devreden çıkarılması yine bir telefon çağrısı ile yapılıyor.
- ◆ Robot teknolojisinde hayal gücünün sınırlarını zorlayan Japonlar şimdi de alışveriş robotu geliştirdi. Bu robot, alışverişe çıkmayı sevenlerin en büyük yardımcısı olacak. Müşteriyi kapıda karşılayan ve kasaya gidene kadar eşlik eden robot, alışveriş sepetini de taşıyor. Daha önce hafızasına kaydedilmesi şartıyla eğer alışveriş listesinde almayı unuttuğunuz bir şey varsa da hatırlatıyor.
- ◆ İngiltere'de yol bulma derdini tamamen sona erdirecek bir ayakkabı üretildi. GPS teknolojisine sahip ayakkabının burnunda bulunan ekranda ışıklı yön okları var. Ayakkabının dilinin arkasındaki ekrana gitmek istediğiniz yerin koordinatlarını giriyorsunuz, oklar ışık ve seslerle sizi o noktaya yönlendiriyor.

Yukarıda verilen örneklerde teknolojik gelişmelerin daha çok hangi yönüne vurgu yapılmıştır?

- A) **Gündelik yaşamı kolaylaştırdığına**
- B) Yoğun çalışmalar sonucu ortaya çıktığına
- C) Doğal çevreye zarar verdiğine
- D) Genellikle yurt dışında gerçekleştiğine

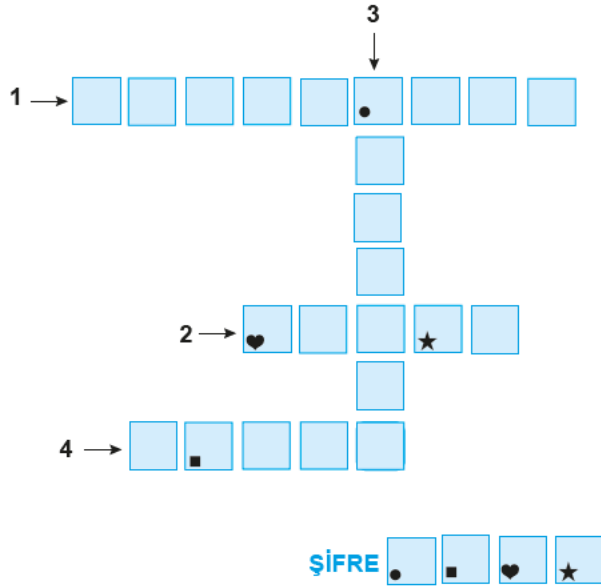

3

İnsanların merak ettikleri konulardan birisi de gelecekte insanlığın nasıl bir hayat tarzına sahip olacağıdır. Şüphesiz geleceğin nasıl olacağını gösteren etkenlerden biri de teknolojik gelişmelerdir. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel değişimler birbirini etkileyerek farklı bir dünya oluşturmaktadır. Ünlü fizikçi Einstein, “Hayal gücü bilgiden daha önemlidir.” diyerek geleceğin mucitlerine yol göstermiştir.

Bu metindeki bazı sözcüklerin anlamları numaralarla belirtilerek verilmiştir. Belirtilen sözcükleri metinden bularak aşağıdaki bulmacaya yazınız. Simgelerle belirtilen kutularda yer alan harfleri de “ŞİFRE” bölümüne yazınız.

1. Bir nesneyi, o nesne karşımızda olmaksızın tasarımlama yetkisi
2. Yeni bir buluş ortaya koyan, icat eden kimse
3. Zaman bakımından ileride olması, gerçekleşmesi beklenen
4. Bir şeyi anlamak veya öğrenmek için duyulan istek

Şekilde belirtilen “ŞİFRE” aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

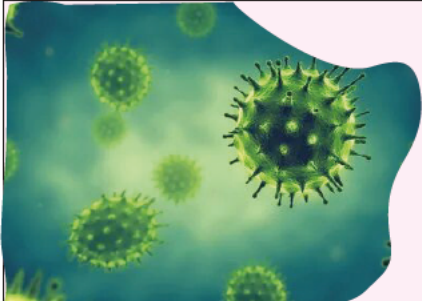
A) Ü Z Ü M

B) G E Z İ

C) İ M G E

D) G E M İ

4

Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan koronavirüs Covid-19 adı verilen hastalığa yol açmıştır. Koronavirüs Antartika Kıtası hariç tüm kıtalara yayılmıştır. Türkiye'de ilk koronavirüs vakası 11 Mart 2020'de tespit edildi. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de bu virüsten korunmak için bazı tedbirler alınmıştır. Koronavirüs kalabalık ortamlarda daha hızlı yayıldığı için iş yerleri çalışma sistemlerini değiştirmiştir. Birçok şirket çalışanlarını virüsten korumak için evden çalışma yöntemine geçmiştir. Birçok işletme ise geçici olarak kapanma yöntemini seçmiş ve işçi çıkarmak zorunda kalmıştır.

Verilen parça sosyal bilim dallarından hangisiyle daha çok ilgilidir?

A) Antropoloji

B) Arkeoloji

C) Ekonomi

D) Coğrafya

5

Yukarıda sırasıyla icat edilen aydınlatma araçları verilmiştir.

Buna göre;

- I. aydınlatma teknolojilerinin zamanla geliştiği,
- II. kompakt floresan lambaların ampulün icadından sonra yaşamımıza giren aydınlatma araçları olduğu,
- III. Ampulün gelişimini tamamladığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) Yalnız III D) II ve III

6

Üç boyutlu yazıcılar günümüzde üzerinde çalışma yapılan ve gelişmeye açık olan teknolojik bir yeniliktir. Henüz her yerde yaygın olarak kullanılmaları da gelecekte hayatımızın birçok alanında yer alabilirler. Fotokopi makinesi ve iki boyutlu yazıcı teknolojisi kullanılmaya başlandığında insanlar kâğıtta olan yazıları hızlı bir şekilde çoğaltma imkânına kavuştu. Şimdi sıra üç boyutlu yazıcılarda. Örneğin, çok sevdiğiniz bir oyuncağınızın kırıldığını düşününüz. Kırılan oyuncağınızın tasarımını Genel Ağ üzerinden bulup 3 boyutlu yazıcıyı kullanarak oyuncağınızın yenisini yazıcıdan çıkarabileceksiniz. Evinizdeki kapı kolunu değiştirmek istediğinizde bir modelin tasarımını üç boyutlu yazıcınızdan çıkarabileceksiniz.

Buna göre;

- I. iki boyutlu yazıcıların insan hayatını kolaylaştırdığı,
- II. üç boyutlu yazıcının kullanımının yaygın olmadığı,
- III. iki boyutlu yazıcıların üç boyutlu yazıcılara göre gelişmiş bir teknolojiye sahip olduğu

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) Yalnız III

7

1987 yılında Turgut Özal'ın başbakanlığı döneminde Türkiye'ye çağrılan Japon eğitim heyeti ile Türk heyeti arasında şöyle bir diyalog yaşanır:

Japon Heyeti: Biz çocuklarımızı okul öncesinde Hiroşima'ya, Nagazaki'ye götürür, bombalanmış bölge hakkında bilgilendirir, onlara burada bitkinin bile yeşeremediğini gösteririz. Ve deriz ki: "Eğer sizler çalışmaz, sizden öncekileri geçemezseniz vatanınız işte böyle düşman tarafından bombalanır. Hiçbir canlının yaşamayacağı bir durumda size bırakıp giderler. Çalışırsanız bindiğiniz hızlı trenleri bile geçecek yeni vasıtalar yaparsınız. Gerisi sizin bileceğiniz iş."

Türk Heyeti: Peki, Türkiye için tespitleriniz var mı? Gözlemleriniz nedir?

Japon Heyeti: Elbette var. Bizimkinden çok daha önemli. Bir tanesi Çanakkale Savaşları'nın olduğu bölge. Bu bölge, gençlerinizin şok olması için yeter de artar bile. Bir metre kareye on iki bin merminin düştüğü, dünya savaş tarihinin en büyük ve en çetin savaşlarının yaşandığı Çanakkale'niz var. Sizler de çocuklarınızı o büyük savaşların yapıldığı yere götürebilirsiniz.

Türk Heyeti: Gerçekten de Çanakkale Savaşları, Biz Türkleri, bu ülkede yaşayan herkesin vücudunun her zerrisinin iliklerine kadar titretecek yoğunlukta müthiş bir güce sahiptir.

Verilen diyalog değerlendirildiğinde tarih öğrenmenin faydaları ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İnsanların geçmişten ders alıp geleceğe yön vermelerini sağlar.
B) İnsanlara vatan ve millet kavramları ile millî değerleri öğretir.
C) **Devlet yöneticilerine devletin nasıl yönetileceği konusunda yardımcı olur.**
D) Bireylere toplumun geçmişini öğretmek kişinin kendi milletine aidiyet duygusuyla bağlanmasını sağlar.

1 Telif hakkı, bir fikir ya da sanat eserini meydana getiren kişinin, bu eserden doğan haklarının bütünüdür. Ülkemizde telif hakları, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile düzenlenerek korunmuştur. Telif Yasası olarak da bilinen bu kanunun 81. maddesinde yapılan değişiklikle korsan yayıncılığa ağır cezalar getirilmiştir.

Buna göre;

- I. Telif hakkı yasalarla güvence altına alınmıştır.
- II. Korsancılık engellenmeye çalışılmıştır.
- III. Fikir ve eser sahibinin hakları koruma altına alınmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) II ve III
C) Yalnız I D) I ve III

2

- ◆ Kişinin her türlü fikri emeği ile meydana getirdiği ürünler üzerindeki hukuki haklardır.
- ◆ Telif hakkı sayesinde ortaya konan eser ancak sahibinin izniyle kullanılabilir ve yayılabilir.
- ◆ Telif hakkı sembolü "©" şeklindedir.
- ◆ Telif hakkı koruma süresi, eser sahibi yaşadığı sürece ve ölümünden sonraki 70 yıldır.

Verilen bilgilerden hareketle telif hakkı ile ilgili;

- I. Telif hakkının geçerliliği sınırsız değildir.
- II. Emeğe saygı koruma altına alınmıştır.
- III. İnsanların oluşturduğu eserler güvence altına alınmıştır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I, II ve III B) I ve II
C) II ve III D) Yalnız I

3 6. sınıf öğrencisi Derya, sosyal bilgiler dersinde bilimsel araştırma basamaklarını öğrenmiştir. Derya, bilimsel araştırma basamaklarını öğrendikten sonra "Sanayi alanında yapılan çalışmaların çevre üzerindeki etkisi" konusunda bir araştırma yapmaya karar vermiştir. Derya araştırması için konuyla ilgili internette, gazetelerden, dergi ve kitaplardan birçok bilgiye ulaşmıştır. Bulduğu bilgileri konusuna göre sınıflandırmıştır. Araştırmasını hazırlarken bilgiye ulaştığı ağların adreslerini, gazetelerin ad ve tarihlerini, kitapların adlarını, basım tarihlerini ve basım yıllarını belirtmiştir. Daha sonra çalışmasını tamamlamıştır.

Buna göre Derya bilimsel araştırma yaparken;

- I. ilgi duyulan, merak edilen bir problemin seçilmesi,
- II. kaynaklardan elde edilen notların konularına göre sınıflandırılması,
- III. sorunun çözümüne yönelik varsayımlarda bulunulması,
- IV. kullanılan kaynakların kaynakçada belirtilmesi

basamaklarından hangilerini uygulamıştır?

- A) I ve II B) I, II ve IV
C) II ve III D) I, II ve III

4

Hafta sonu evde canı sıkılan Ahmet, çarşıya çıkmıştır. Yol kenarında seyyar satıcıların çok uygun fiyata kitap sattığını görmüş, beğendiği iki kitabı alıp eve dönmüştür. Aldığı kitaplardan birini heyecanla açıp okumaya başlamıştır. Kitaptan 20 sayfa okuduktan sonra sayfa sayısının 30'a geçtiğini görmüş, o kitabı okumayı bırakmış, diğer kitabı okumaya başlamıştır. İkinci kitapta da sayfaların silik çıktığını görmüştür. Hızlıca evden çıkıp kitapları geri vermek istemiş ancak satıcının orda olmadığını görünce kitaplarını alıp eve dönmüştür.

Bu durumda Ahmet'e nasıl yardımcı olabiliriz?

- A) Satıcıyı beraber arayıp bulmalıyız.
- B) Tüketici Hakem Heyeti'ne başvurmalıyız.
- C) Ahmet korsan ürün olarak suç işlemiştir, kitap konusunda yardımcı olamayız. Ancak Ahmet'i korsan ürün konusunda uyardığımız.
- D) Kitap parasını arkadaşlarla aramızda toplayıp Ahmet'e vermeliyiz.

5

Yukarıdaki haberdan hareketle;

- I. korsanların eser sahiplerinin emeğine saygı duymadığı,
- II. haksız kazanç elde edilmesinin önüne geçildiği,
- III. telif haklarının ihlal edildiği,
- IV. korsan ürün üretmenin ve satmanın yasal olduğu

yorumlarından hangileri yapılamaz?

A) I ve II

B) I ve III

C) III ve IV

D) Yalnız IV

- 6 Fikir ve sanat eserleri sahiplerinin hakları, ülkemizde çıkarılan anayasa ve kanunlar ile korunmuştur. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde fikir hırsızlığı, sahibinden izin almadan kitap, film, CD ve DVD gibi fikir veya sanat eserinden çoğaltma yapılarak elde edilen ürünleri ifade eder. Telif hakları ihlali 1886 tarihli Bern Sözleşmesi'nden bu yana korsanlık olarak adlandırılmaktadır. Bu sözleşmeye göre "herhangi bir nesneden yapılan ve kopya niteliğine sahip her tür ürün, eğer hak sahibinin izni olmaksızın üretilmiş ise" korsan ürün olarak nitelendirilmektedir. Ülkemizde Türkiye Cumhuriyeti'nin 64. maddesinde geçen "Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur. Sanat eserlerinin ve sanatçının korunması, değerlendirilmesi, desteklenmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gereken tedbirleri alır." ifadesi fikir ve sanat eserleri sahiplerinin haklarını korumaktadır. Ülkemizde korsanla mücadele için 17.01.1987 tarihinde İlim ve Edebiyat Eserleri Sahipleri Meslek Birliği (İLESAM), Musiki Eserleri Sahipleri Meslek Birliği (MESAM), Güzel Sanat Eseri Sahipleri Meslek Birliği (GESAM), Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği (SESAM) kurulmuştur. 2007 yılında ise toplumda telif kültür ve bilincinin yaygınlaştırılmasını sağlamak ve korsanlıkla etkin mücadele etmek için Türkiye Basım Yayın Meslek Birliği kurulmuştur.

Yukarıdaki paragrafta aşağıdaki sorunlardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Korsanla mücadele etmek için ülkemizde kurulan kurumlar hangileridir?
- B) Türkiye Basım Yayın Meslek Birliği'nin kuruluş amacı nedir?
- C) Fikir hırsızlığı nedir?
- D) Fikir hırsızlığının cezası nedir?

1

Yukarıdaki harita incelendiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ekonomik faaliyetler çeşitlilik göstermektedir.
B) Karadeniz Bölgesi'nde farklı ekonomik faaliyetler yapılmaktadır.
C) Büyükbaş hayvancılık Doğu Anadolu Bölgesi'nde yapılmaktadır.
D) **En yaygın yapılan ekonomik faaliyet balıkçılıktır.**

2 Ülkemiz, yer altı kaynakları bakımından oldukça zengindir. Bu nedenle madencilik ülkemizde yapılan önemli bir ekonomik faaliyettir. İnsanların bir kısmı maden ocaklarında çalışarak geçimlerini sağlamaktadır. Demir, bakır, bor, krom ve boksit ülkemizde çıkarılan madenlere örnektir. Ülkemiz dünya bor rezervinin önemli bir kısmına sahiptir. Bor madeni günlük hayatta kullandığımız birçok alet, eşya ve makinenin ham maddesi olarak kullanılmaktadır. Örneğin; jet ve roket yakıtlarında, bilgisayar ve cep telefonu yapımında, cam sanayisinde, temizlik ürünlerinde bor madeninden yararlanılmaktadır. Bilimin ilerlemesiyle bor madeninin kullanım alanının genişlemesini sağlamıştır.

Buna göre bor madeni ile ilgili;

- I. Günlük hayatta kullandığımız bazı ürünlerin ham maddesini oluşturmaktadır.
II. Bor yataklarına en çok ülkemizde rastlanılmaktadır.
III. Teknolojik gelişmeler kullanım alanının genişlemesini sağlamıştır.

yukarıdakilerden hangileri söylenebilir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) I ve III
D) I, II ve III

3 Su, bizler için vazgeçilmez bir yaşam kaynağıdır. Tarım ürünlerini yetiştirmek için suya ihtiyaç vardır. Yer altından çıkan sıcak su kaynakları üzerinde kaplıca tesisleri yapılır. Ülkemizdeki denizlerden özellikle yaz aylarında turizm faaliyetleri için yararlanır. Ülkemizde bulunan deniz ve göller ulaşım için kullanılır. İstanbul Boğazı, ülkemizin dünya üzerindeki önemini arttırmaktadır. Buradan geçen yabancı devletlerin ticaret gemilerinden ülkemiz gelir elde etmektedir. Ülkemizin deniz, akarsu ve göllerinde balıkçılık faaliyetleri yapılır.

Buna göre;

- I. sudan farklı alanlarda yararlanıldığı,
- II. suyun en fazla turizm üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu,
- III. suyun ekonomik faaliyetler için önemli bir kaynak olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) Yalnız II
C) I ve III D) II ve III

4 Ülkemiz akarsu, göl ve deniz gibi doğal su kaynakları açısından da zengin bir ülkedir. Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemizde deniz taşımacılığı, balıkçılık ve deniz turizmi yapılmaktadır. Enerji potansiyeli yüksek olan akarsularımızın ülkemiz ekonomisine katkısı büyüktür. Ayrıca akarsularımızdan içme suyu, tarlaların sulanması ve suni balık üretimi gibi alanlarda da yararlanılmaktadır. Tatlı su balıkçılığı, tuz ve soda üretimi ile sulama ve enerji üretiminde yararlandığımız göllerimiz de vardır.

Ülkemizin su kaynakları açısından zengin olmasının aşağıdaki alanlardan hangisine katkı sağladığı söylenemez?

- A) Ulaşım B) Tarım
C) Enerji D) Maden

5 Aşağıdaki tabloda ülkemiz topraklarının kullanım alanlarına göre dağılımı verilmiştir.

Kullanım alanı	Oranı (%)
Ekili - dikili arazi	36,04
Koruluk ve orman arazisi	27,64
Çayır ve otlak arazisi	21,85
Tarıma elverişsiz arazi	14,47

Yukarıdaki tabloya bakarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Koruluk ve orman arazisinde iğne yapraklı ağaçlar geniş yer kaplamaktadır.
B) Çayır ve otlak arazilerinin oranı tarıma elverişsiz arazilerin oranından daha fazladır.
C) Topraklar en fazla ekili – dikili arazilerde kullanılmaktadır.
D) Tarıma elverişsiz arazi en az orana sahiptir.

6 Ülkemizde dört mevsimin yaşanması ve farklı toprak türlerinin bulunmasından dolayı çok çeşitli tarım ürünleri yetiştirilmektedir. Türkiye'nin sahip olduğu özellikler dikkate alındığında tarım ürünleri ihtiyacını kendi kendine karşılayabilecek dünyanın ender ülkelerinden biri olduğu bilinmektedir. Ülkemizde yetiştirilen tarım ürünleri ülke ekonomisine önemli katkılar sağlamaktadır.

Yukarıdaki açıklama dikkate alındığında;

- I. Türkiye'de birçok tarım ürünü yetiştirilmektedir.
- II. Türkiye'de tarım çeşitliliğinin olmasında iklimin etkisi büyüktür.
- III. Türkiye tarım ürünleri ithalatı yapmamaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) Yalnız III

- 7 Canlılara yaşama ortamı sağlayan yer kabuğunun yüzey bölümüne toprak adı verilir. Toprak yaşamımızı sürdürmek için önemli bir kaynaktır. İnsanlar toprağı kullanarak çeşitli ekonomik faaliyetler yaparlar. Toprak üzerinde yapılan en önemli ekonomik faaliyetlerden biri tarımdır. Bir yerde tarımın yapılması büyük ölçüde iklime, toprağı ve yer şekillerine bağlıdır. Ülkemiz iklim ve toprak yapısı bakımından tarıma elverişli bir ülkedir. Ülkemizde farklı iklim ve toprak çeşidinin olması, farklı tarım ürünlerinin yetiştirilmesini sağlamaktadır.

Yukarıdaki parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tarım toprak üzerinde yapılmaktadır.
B) Ülkemiz tarıma elverişlidir.
C) Türkiye'den yurt dışına tarım ürünleri ihraç edilmektedir.
D) Toprak çeşitliliğinin olması tarım ürünü çeşitliliğini etkilemiştir.

- 8 Ülkemizin önemli kaynaklarından biri ormanlardır. Ağaçların sık veya seyrek ancak kesintisiz bir örtü oluşturduğu alana orman adı verilir. Ormanlık; ormanların bakımı, yeniden yetiştirilmesi, orman ürünlerine ve hizmetlerine olan ihtiyaçların karşılanabilmesi amacıyla yapılan faaliyetlerin tümüdür.

Gazete

Odun

At Kestanesi

Masa - Sandalye

Yukarıda verilen görsellerden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

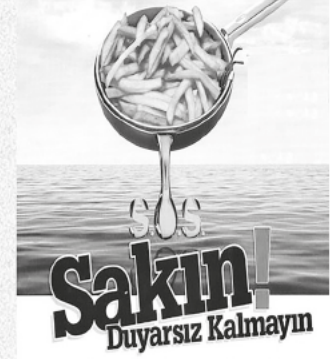
- A) Ormanlar doğal güzellikleri ile ülke turizmine katkıda bulunur.
B) Ormanlar yakacak ve ham madde kaynağıdır.
C) Evimizde kullandığımız mobilyaların ham maddesi ormanlardır.
D) Ormanlardan kağıt elde edilir.

1

Lütfen dikkat!

Belediye yetkilileri, vatandaşlara şu hususlarda uyarılarda bulundu: Kullanılmış kızartmalık yağları çevrenin korunması amacıyla kanalizasyona, toprağa, denize ve benzeri ortamlara dökmeyiniz. Kullanılmış kızartmalık yağları diğer atıklardan ayrı olarak biriktirip geri kazanım tesislerinde değerlendirmek üzere temiz ve ağzı kapalı 5 litrelik bir kaptaki biriktiriniz. Biriktirdiğiniz atık yağları belediyemiz tarafından gönderilen yetkililere teslim ederek 1 litre ayçiçeği yağınızı alınız.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Sağlıklı beslenme
B) Çevre bilinci
C) Geri dönüşüm
D) Atık maddelerin kullanımı

2

Yenilenemeyen Enerji Kaynaklarının Özellikleri	Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Özellikleri
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Bu kaynaklardan elektrik enerjisi üretilirken aşırı miktarda karbondioksit açığa çıkar. ◆ Kaynakların kullanım süresi sınırlıdır. Kaynaklar kullanıldığında yeniden oluşmaları çok uzun yıllar alır. ◆ Ülkeyi dışa bağımlı hâle getirir. ◆ Canlı yaşamına verdiği zarar çok fazladır. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Bu kaynaklardan elektrik enerjisi üretilirken az miktarda karbondioksit açığa çıkar. ◆ Kaynakların kullanım süresi sınırsızdır. Kaynaklar kullanıldığında kısa zaman içinde yeniden kullanılabilir. ◆ Ülkenin enerji ihtiyacını kendi kaynaklarıyla karşılar. ◆ Canlı yaşamına verdiği zarar çok azdır.

Buna göre yenilenebilir enerji kaynaklarının yenilenemeyen enerji kaynaklarına göre;

- I. ekonomik açıdan kârlı olması,
II. doğal yaşam alanlarına olumsuz etkilerinin az olması,
III. ülke kaynaklarının bilinçsizce tüketilmesine neden olması

durumlarından hangilerine katkıda bulunduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) Yalnız III
D) I, II ve III

3

Yukarıdaki görselden çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanların doğa üzerinde hiçbir etkisi yoktur.
- B) Su kaynakları giderek azalmaktadır.
- C) Su yenilenebilir olduğu için kirlenmesinde hiçbir sakınca yoktur.
- D) İnsanların bilinçsiz davranışları su kaynaklarının kirlenmesine neden olmaktadır.

4

Doğada insan kullanımına sunulmuş olan çeşitli enerji kaynakları bulunmaktadır. Ancak insanların enerji kaynaklarını kullandıktan sonra arıtmadan doğaya bıraktıkları zehirli gazlar, katı ve sıvı sanayi atıkları havayı, toprağı ve suyu kirleterek çeşitli sorunlara neden olmaktadır. Bu sorunlardan bazıları kirlenme sonucunda içme ve kullanma suyu sıkıntısının çekilmesi, deniz, göl ve akarsuda yaşayan canlı sayısının azalmasıdır. Suyun ve toprağın bu şekilde zarar görmesi insanların beslenme ihtiyaçlarını karşılayan ürünlerin de azalmasına neden olmuştur.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Su ve toprağın zarar görmesi insan ihtiyaçları üzerinde etkilidir.
- B) İnsan faaliyetleri doğal dengenin bozulmasına neden olmaktadır.
- C) Doğal dengedeki bozulma sadece insanları etkilemektedir.
- D) Enerji kaynaklarının bilinçsizce kullanılması doğal çevreye zarar vermektedir.

5

Doğal kaynaklar içerisinde yer alan ormanlar sanayi alanlarına ham madde oluşturmasının yanı sıra doğal dengenin korunmasında da büyük öneme sahiptir. Günümüzde dünyanın akciğerleri olarak bilinen ormanların hızla azalması yer altı ve yer üstü su rejimini bozmakta, erozyonu ve çölleşmeyi hızlandırmaktadır. Ormanların azalması sonucunda hava kirliliği artmakta, hayvanların yaşam alanları daralmaktadır.

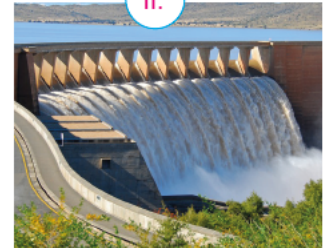
Buna göre ormanların azalması;

- I. Canlı yaşamını olumsuz etkiler.
- II. Doğal dengeyi korur.
- III. Küresel sorunlara neden olur.

durumlarından hangilerine neden olur?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) I, II ve III

6

Numaralandırılmış görsellerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) II. görseldeki uygulama çevre sorunlarına neden olmaz.
- B) I. görselde yenilenebilir enerji kaynağı gösterilmiştir.
- C) I. görsel tükenilebilir bir enerji kaynağıdır.
- D) II. görsel tekrar oluşması yıllar almayan enerji kaynağıdır.

- 1 Vergi, devlet tarafından yapılan kamu hizmetlerinin maliyetini karşılamak ve devlete kaynak oluşturmak amacıyla vatandaştan alınan paradır. Vergilerin kimlerden hangi oranda alınacağı kanunlarla belirlenmiştir. Çünkü bir iş adamının, öğretmenin, doktorun ve işçinin kazandığı para farklı olduğu için bunların devlete ödemeleri gereken vergi miktarları da birbirinden farklılık göstermektedir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Kişilerden alınacak olan vergi miktarları kanunlar çerçevesinde belirlenmiştir.
 B) Halktan alınan vergiler toplum yararı için kullanılmaktadır.
 C) Her vatandaş kanun önünde eşit olduğu için eşit miktarda vergi vermektedir.
 D) Vergi vermek devlet hizmetleri için önem arz etmektedir.

2

6. sınıfların sosyal bilgiler dersine giren Ayhan Öğretmen bu hafta öğrencilerine “Vergimi Ödüyorum” konusunu anlatmış ve tahtadaki bilgileri yazmıştır.

Tahtadaki bilgilerden yola çıkarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Halkın toplumsal ihtiyaçlarının karşılandığı
 B) Halktan zor kullanılarak maddi kaynak sağlandığı
 C) Ulaşımaya yatırım yapıldığı
 D) Kamu giderleri için kaynak ayrıldığı

- 3 Fatih Bey, bankadan büyük miktarda kredi alarak köyüne sabun fabrikası açmak ister. Fakat işler umduğu gibi gitmez. Köyünün yol koşullarının olumsuz olmasından dolayı üretilen mallar tüketiciye zamanında ulaşmamakta ve fazla maliyet gerektirmektedir. Bu durum Fatih Bey'in işlerini çok kötü etkilemektedir.

Buna göre yatırım yapmadan önce dikkat edilmesi gereken unsurlardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Ham madde
B) Sermaye
C) İş gücü
D) Ulaşım

- 4 Tabloda bir yatırım projesine ait bilgiler verilmiştir.

PROJE	
Coğrafi Özellikler	Dağlık ve engebeli sıcaklık değerleri düşük yüksek boylu çayırlardır.
Yatırım Önerisi	Et ve süt ürünleri işletmesi
Pazarlama Önerileri	Reklam ve ürün tanıtımına ağırlık verilmesi

Tabloda verilen bilgilerden hareketle bu projenin yapılacağı alan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Erzurum ve çevresi
B) Bursa ve çevresi
C) İzmir ve çevresi
D) İstanbul ve çevresi

- 5 Motorlu Taşıtlar Vergisi araç sahiplerinin yılda iki kez ödemek zorunda oldukları bir vergi türüdür. Motorlu Taşıtlar vergisi ocak ve temmuz aylarında bulunulan ilin vergi dairesi ve anlaşmalı bankaları tarafından tahsil edilmektedir. Bu vergi türünden tüm araç sahipleri yükümlüdür. Ancak bazı araçlar bu vergi türüne dahil değildir.

Buna göre motorlu taşıtlar vergisi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Herkesten eşit oranda alınmaktadır.
B) Pahalı araç sahiplerinin ödemek zorunda oldukları bir vergi türüdür.
C) Motorlu Taşıtlar Vergisini ödemeyenler cezalandırılmaktadır.
D) Tüm araçlar Motorlu Taşıtlar Vergisi'ne dahil değildir.

6

1. Devlet vergi sayesinde hastane yapar.

2. Devlet, vergi sayesinde okul yapar.

3. Devlet aldığı vergilerle ülkemizi iç ve dış tehlikelere karşı korumak için savunma harcaması yapar.

4. Devlet aldığı vergilerle yeni yollar, köprüler ve tüneller inşa eder.

Yukarıdaki görseller ve verilen bilgiler aşağıdaki alanlardan hangileri ile ilgilidir?

	I	II	III	III
A)	Sağlık	Eğitim	Güvenlik	Ulaşım
B)	Eğitim	Güvenlik	Ulaşım	Sağlık
C)	Sağlık	Güvenlik	Ulaşım	Eğitim
D)	Güvenlik	Eğitim	Ulaşım	Sağlık

1 Ülkelerin en önemli gücü insan kaynağıdır. Yaptığı işin hakkını veren verimli insanlara nitelikli insanlar denilmektedir. İnsan kaynağını daha etkili bir güce dönüştürebilmenin yolu eğitimden geçer. Ülkeler sahip oldukları insan gücünü eğitim aracılığıyla nitelikli insan gücüne dönüştürdükleri ölçüde güçlü olurlar. Nitelikli insanlar alanında iyi eğitim almış kişilerdir. Bu insanlar sadece yaptıkları işin okulunda eğitim almakla yetinmezler, bilgilerini ve tekniklerini devamlı olarak güncellerler. Devamlı bir araştırma ve kendini geliştirme telaşı içerisindedirler. Meslekleriyle ilgili farklı eğitimlere, toplantılara, ulusal ya da uluslararası fuarlara katılarak bilgilerini ve tecrübelerini daima arttırmaları.

Buna göre nitelikli insanlar ile ilgili;

- I. Diğer insanlardan farklı bir özellik göstermezler.
- II. Kendilerini sürekli olarak geliştirirler.
- III. Eğitim aldıkları okulları dereceyle bitirirler.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I, II ve III B) **Yalnız II**
C) Yalnız III D) I ve III

2 Bireylerin hayatlarını iyi bir şekilde devam ettirebilmeleri için ekonomik gelir elde ettiği sürekli işe meslek denir. Farklı meslek gruplarında farklı eğitimler almak gerekmektedir. Örneğin, öğretmen olmak isteyen birinin üniversitelerin eğitim fakültelerinde, doktor olmak isteyen birinin üniversitelerin tıp fakültelerinde eğitim alması gerekmektedir. Doğru yerde eğitim almak seçilen her mesleğin yapılabileceği anlamına gelmediği için kişiler okuduğu mesleğin gerektirdiği becerilere de sahip olmalıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi meslek için gerekli olan becerilere sahip olduğuna örnek olarak gösterilebilir?

- A) Kan görmeye dayanamayan Ahmet'in doktor olması
B) **Çocukları çok seven Zeynep'in öğretmen olması**
C) El becerisi olmayan Azra'nın mühendis olması
D) Yemek yapmayı beceremeyen Aslı'nın aşçı olması

3 Nitelikli insanlar ülke ekonomisinin de temel unsurlarındandır. Yeni iş olanakları oluşturarak ülkedeki işsizlik sorununun çözümlenmesinde önemli rol oynarlar. Ayrıca ülke kaynaklarını daha verimli kullanırlar ya da kullanılmayan kaynakların kullanılmasını sağlarlar. Böylece daha az kullanılan kaynakları ekonomiye kazandırarak üretimde artış yaşanmasına olanak verirler. Yeni açılan ya da yeniden yapılandırılan üretim alanlarında yeni teknolojik ürünlerle toplumu tanıştırmaları.

Buna göre nitelikli insanlar ile ilgili;

- I. Ülke ekonomisinin gelişimini olumlu yönde etkilerler.
- II. Kaynakların ekonomiye kazandırılmasını sağlarlar.
- III. Toplum üzerinde olumlu etki yaparlar.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) Yalnız III D) **I, II ve III**

4 Ekonomik faaliyetler üretim, dağıtım ve tüketim aşamalarından oluşur. İnsanlar, bir malın üretiminden pazarlanmasına kadar tüm aşamalarda önemli bir rol oynarlar. Ülkelerin gelişip kalkınmasında insanların niteliği önemlidir. Nitelikli insan gücüne her iş dalında önem verilmektedir. Eğitim aracılığıyla nitelikli insan gücüne sahip olan ülkeler güçlü olurlar.

Buna göre;

- I. Eğitim nitelikli insan gücünün oluşmasında etkilidir.
- II. Nitelikli insanlar ülke ekonomisinin gelişmesini sağlar.
- III. Nitelikli insanlar, işinin gerektirdiği bilgi ve beceriye sahiptir.
- IV. Nitelikli insanlar yeni projeler ve iş alanları üretemezler.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) **Yalnız IV** D) III ve IV

5

Merhaba, ben Emniyet Teşkilatı'nda polis olarak görev yapmaktayım. Zaten küçük-
lükten beri polis üniformaları çok dikkatimi çekerti. Ancak polis olmak için vatan-
severlik ve polisliği sevmek yeterli değildir. Bazı fiziksel özelliklere de sahip olmak
gerekir. Polis memuru olmak için Polis Meslek Yüksek Okulundan ya da Polis Meslek
Eğitim Merkezinden mezun olmak gerekmektedir.

Merhaba, ben Mühendislik Fakültesi Biyomedikal Mühendisliği Bölümü'nden mezun
oldum. Beş yıldır biyomedikal mühendisliği yapmaktayım. İşimi çok seviyorum zaten
ortaokuldan beri fen bilimlerine ilgim vardı. Liseyi de fen lisesinde okudum. Teknik
işleri ve insanlara faydalı olmayı çok seviyorum. Çalıştığım firma ameliyat cihazları-
nın onarım ve bakımı üzerine çalışıyor. İşimin önemini çok iyi biliyorum ve insanlara
faydalı olabilmek için işimi titizlikle yapıyorum.

Yukarıdaki konuşmalardan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yapılacak meslekle ilgili eğitim alınmalıdır. B) Her mesleğin kendine ait şartları vardır.
C) Yapılacak mesleği sevmek önemlidir. D) Mesleğin maddi getirisi yüksek olmalıdır.

6

Aziz Sancar Nobel Kimya Ödülü'nü kazanan ilk bilim insanıdır. DNA
onarımının mekanizmaları ile ilgili çalışmaları vardır. Yaptığı çalışmalar
2006 yılında TÜBA (Türkiye Bilimler Akademisi) üyeliğine seçilmesini
sağlamıştır. Kendisini uzun yıllar boyunca bilime adamıştır. 2015
yılında Nobel Kimya Ödülü'nü almıştır.

Buna göre Aziz Sancar ile ilgili;

- I. Yeni iş olanakları sağlayarak işsizliği azaltmıştır.
II. Tıp alanında çalışmalar yapmıştır.
III. Uluslararası alanda tanınan bir bilim insanıdır.
IV. Türkiye'de seçkin bilim adamları arasına katılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) II ve III C) Yalnız III D) III ve IV

1 "Bir rüyam var. Gün gelecek, eski kölelerin evlâtlarıyla eski köle sahiplerinin evlâtları, Georgia'nın kızıl tepelerinde kardeşlik sofrasına birlikte oturacaklar.

Bir rüyam var. Gün gelecek, bu ulus ayağa kalkıp kendi inancını gerçek anlamıyla yaşayacak...

Bir rüyam var. Gün gelecek, Alabama eyaleti, küçük siyah oğlanlarla küçük siyah kızların, küçük beyaz oğlanlar ile küçük beyaz kızların el ele tutuşup kardeşçe birlikte yürüdüğü bir yere dönüşecek."

Martin Luther King

Martin Luther King yukarıdaki konuşmasıyla demokrasinin dayandığı temel ilkelerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Katılımcılık
- B) Hukukun üstünlüğü
- C) **Eşitlik**
- D) Çoğulculuk

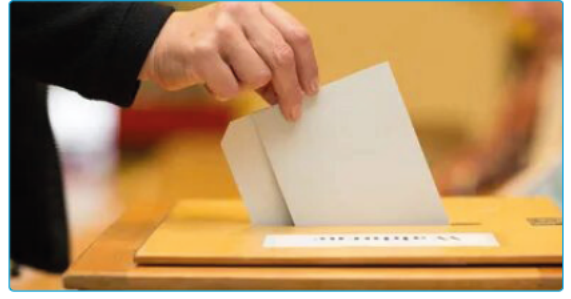
2

Yukarıdaki karikatürde verilen yönetim şekli ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bu yönetim biçimiyle idare edilen ülkelerde yönetme yetkisi halkta değil tek kişinin elindedir.
- B) Yönetici ömür boyu ülkeyi idare eder.
- C) **Demokrasi ile ilişkilendirilebilecek bir yönetim biçimidir.**
- D) Siyasi otorite miras yoluyla bir kişinin elinde toplanmıştır.

3

Yukarıda görseli verilen yönetim şekli ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Halkın ülke yönetiminde söz sahibi olduğu yönetim biçimidir.
- B) Devlet başkanı ve milletvekilleri kanunla belirlenen, belli aralıklarla yapılan seçimle ve belli bir süreliğine iş başına gelir.
- C) Bir kişi ya da grubun değil, tüm halkın çıkarları önemlidir.
- D) **Devlet yönetiminde görev alanlar yaptıkları tüm işleri tanrı adına yaparlar.**

4

Monarşi denilen yönetim şekline göre egemenlik tek bir kişinin elindedir. Ülkeyi yönetme yetkisine sahip olan kişiye devletlerde; kral, kağan, han, imparator ve padişah gibi farklı unvanlar verilirdi. Yönetici yasama, yürütme ve yargı yetkilerini tek başına kullanırdı. Yöneticinin verdiği kararlara herkes uymak zorundaydı. Yönetici, verdiği kararlar sebebiyle suçlanıp yargılanamazdı. Ülkeyi yöneten kişi öldükten sonra yerine genellikle aile üyelerinden biri geçirdi. Halk yönetimde söz sahibi değildi.

Buna göre monarşi ile yönetilen bir ülkede aşağıdakilerden hangisi görülmez?

- A) Demokratik uygulamalar yoktur.
- B) **Kralın belirlenmesinde halkın ileri gelenleri etkili olmaktadır.**
- C) Hükümdarın mutlak hâkimiyeti söz konusudur.
- D) Ülke sadece hükümdar ve ailesi tarafından yönetilmektedir.

1 Cumhuriyet, 29 Ekim 1923'te ilan edilmiş ve ilk cumhurbaşkanı olarak Mustafa Kemal seçilmiştir. Bu tarihten itibaren cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilmiştir. 10 Ağustos 2014 tarihinden itibaren ise cumhurbaşkanı seçiminde halk oylamasına gidilmiştir.

Bu paragrafta çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cumhurbaşkanı devletin başıdır.
- B) Cumhurbaşkanı seçilmek için belli şartlara sahip olmak gerekmektedir.
- C) **Cumhurbaşkanı seçiminde değişiklikler yaşanmıştır.**
- D) Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ilk cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'tür.

2 23 Nisan 1920 yılında Büyük Millet Meclisi Ankara'da toplandı. 20 Ocak 1921'de Teşkilât-ı Esasiye Kanunu adını taşıyan Anayasa yürürlüğe girdi. 1921 Anayasası ile millet egemenliğine dayanan yeni bir Türk devleti kurulmuş oldu. Modern Türkiye'nin temellerini atan Atatürk, millî egemenlik ilkesini devletin temel öğelerinden biri hâline getirdi. 29 Ekim 1923'te cumhuriyet ilan edildi. Böylece tek kişinin hâkimiyetine dayalı yönetim şekli sona erdi. Millî egemenlik, bir milletin kendini yönetecek kişileri kendisinin seçmesi yani yönetimde söz sahibi olması demektir.

Buna göre Türkiye'de halkın yönetimde söz sahibi olması yani millî egemenliğin gerçekleşmesinde aşağıdakilerden hangisinin rolü olduğu söylenemez?

- A) TBMM'nin açılması
- B) 1921 Anayasası
- C) Cumhuriyetin ilanı
- D) **Siyasi partilerin kapatılması**

3 Yasama yetkisi, TBMM'nin elindedir. Halkın ihtiyaçları doğrultusunda kanunlar çıkarır.

Yürütme yetkisi, Cumhurbaşkanına aittir. Cumhurbaşkanı, çıkarılan kanunlara uygun olarak ülkede yürütme görevini yerini getirir. Ülkenin Anayasa ve kanunlara göre yönetilmesini sağlar.

Yargı yetkisi bağımsız ve tarafsız mahkemelerindir. Devlet yönetiminde kanunlara aykırı hareket edilmesi durumunda bağımsız ve tarafsız mahkemeler olumsuz durumların ortaya çıkmasını önler.

Buna göre;

- I. ülkemizde kuvvetler ayrılığı ilkesinin olduğu,
- II. Cumhurbaşkanının Anayasa'ya bağlı olduğu,
- III. bağımsız ve tarafsız mahkemelerin yasaları değiştirebildiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) **I ve II**
- C) Yalnız III
- D) II ve III

4 MADDE 138 – "Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar. Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz. Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez."

Verilen Anayasa maddesinden hareketle;

- I. mahkemelerin bağımsız olduğu,
- II. Hakimlerin Anayasa'ya aykırı hareket ettiği,
- III. Mahkemelerin bireylerin haklarını koruyamadığı

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) **Yalnız I**
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) II ve III

5 Aşağıdaki tabloda Cumhurbaşkanı, TBMM, Bağımsız ve Tarafsız mahkemelerin bazı görevleri verilmiştir.

Cumhurbaşkanı	TBMM	Bağımsız ve Tarafsız Mahkemeler
◆ Milletlerarası antlaşmaları onaylar ve yayımlar. ▲ Milletlerarası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulur. ● Milli güvenlik politikalarını belirler.	a. Para basılmasına karar verir. b. Savaş ilanına karar verir. c. Bütçe ve kesin hesap tekliflerini görüşür.	1. Genel ve özel af ilanına karar verir. 2. Bireylerin haklarını aramasını sağlar. 3. Kişiler ve kurumlar arasındaki sorunları çözer.

Tabloda verilen görevlerin bazıları ait olmadığı organ başlığı altında verilmiştir.

Buna göre aşağıda verilen görevlerden hangileri ait olmadığı organ başlığı altında verilmiştir?

A) ◆ – a

B) ▲ – 1

C) b – 3

D) ● – c

6

MADDE 88 - Kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkilidir. Kanun tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları İçtüzükle düzenlenir.

MADDE 89 - Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları on beş gün içinde yayımlar. Yayımlanmasını kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunları, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte aynı süre içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir. Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunmama durumunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece uygun bulunmayan maddeleri görüşebilir. Bütçe kanunları bu hükme tâbi değildir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu üye tamsayısının salt çoğunluğuyla aynen kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır; Meclis, geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanı değiştirilen kanunu tekrar Meclise geri gönderebilir.

MADDE 90 - Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak andlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır.

Buna göre verilen bilgilerden hareketle;

- I. milletvekillerinin kanunları Resmi Gazete'de yayınladığı,
- II. kanunların farklı aşamalardan geçerek yayınladığı,
- III. kanunların Anayasa'ya uygun olma zorunluluğunun olmadığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

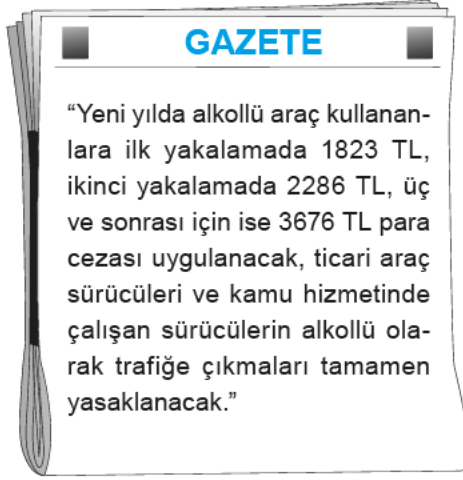
B) Yalnız II

C) II ve III

D) Yalnız III

1

Yukarıdaki yasal düzenlemeler basın organlarında yer aldıktan sonra alkollü araç kullanan kişi sayısı azalırsa aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Haber alkol satışlarını arttırmıştır.
- B) Trafik cezaları sürücülerini bıktırmıştır.
- C) Ülkede alkol kullanımı tamamen ortadan kalkmıştır.
- D) **Basında çıkan haberler halkı etkilemiştir.**

2

Deniz: Bir ülkenin devlet politikasını ve yönetim şeklini belirlemede halkın söz sahibi ve eşit haklara sahip olduğu yönetim biçimine demokrasi denir.

Sümeyye: Toplumun gelişmesi ve çağdaş hâle gelmesi için demokrasiye gerek duyulur.

Merve: Demokrasi ile yönetilen ülkelerde halk eğitim, sağlık, vakıf, kültürel ve yardım alanlarında gelişme sağlar.

Zeynep: Demokrasinin hoşgörü kuralına uyarak farklı düşüncelere saygılı olmalıyız.

Yukarıdaki öğrencilerin demokrasi ile ilgili olarak söylediklerinden yola çıkarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Demokrasi ile yönetilen ülkelerde halk düşüncelerini özgürce söyleyebilir.
- B) Demokrasi ile yönetilen ülkelerde gelişme daha kolay gerçekleşir.
- C) Demokrasi sayesinde farklı alanlarda gelişmeler sağlanır.
- D) **Bütün toplumlarda demokrasi yönetimi vardır.**

3

Demokrasinin olduğu toplumlarda kamuoyu ortak bir bilinç oluşturarak toplumun sorunlarının duyurulmasına ve çözülmesine katkıda bulunur. Demokrasilerde kamuoyu özgürce oluşur. Çünkü haberler ve fikirler bu tip ortamlarda özgürce tartışılabilir ve yayılabilir. Halka ulaşan haberlerin doğruluğu ve çok yönlü olması önemlidir.

Buna göre;

- I. Kamuoyu sorunların artmasına neden olur.
- II. Demokrasilerde halkın yönetime katılması temel esastır.
- III. Kamuoyu ortamında farklı düşünceler daha kolay ortaya çıkar.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I, II ve III
- B) Yalnız I
- C) Yalnız III
- D) **I ve III**

4

- ◆ Kantinde öğrencilerin bir şey almak için sıraya girmesi
- ◆ Okul temsilcisinin seçilmesi için öğrencilerin oy kullanması
- ◆ Sınıf ile ilgili alınan kararlarda öğretmenin öğrencilerin de fikrini sorması
- ◆ Apartman sakinlerinin birbirlerinin haklarına saygı göstermesi

Verilen örnekler aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamaktadır?

- A) **Demokratik bir yaşamın**
- B) Din ve vicdan özgürlüğünün
- C) Devletin koyduğu kurallara uymanın
- D) Hoşgörü ve barışın

5

19 Mayıs 1919'da Mustafa Kemal ve dava arkadaşlarının yaktığı bağımsızlık ateşinin özgürlük mücadelemizin son halkası olduğunu düşünmüştük. Aradan yaklaşık olarak 100 yıl geçmesine rağmen, huzur ve barış içerisinde yaşadığımız ülkemizde 15 Temmuz 2016 gecesi hiç beklemediğimiz bir anda ve bir yerden haince bir saldırıya ülke olarak maruz kaldık. Kurtuluş Savaşı'nda Nene Hatun'u, Sütçü İmam'ı ve İzmir'in işgal edilmesine karşı işgalcilere ilk kurşunu sıkan gazeteci Hasan Tahsin'i çıkaran bu bereketli topraklar, 15 Temmuz Gecesi'nde de darbecilere karşı ilk kurşunu sıkan Ömer Halisdemir'i henüz on beş yaşında olan Halil İbrahim Yıldırım gibi birçok kahramanı bağrından çıkardı. 15 Temmuz Darbe Gecesi'nde umutlarımıza, hayallerimize ve özgürlüğümüze kelepçe vurulmak istendi.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Nene Hatun, Sütçü İmam, Ömer Halisdemir ve Halil İbrahim Yıldırım gibi kahramanlar ülkemiz için mücadele etmiştir.
B) **Gazeteci Hasan Tahsin 15 Temmuz Darbe Gecesi'nin önemli kahramanlarından**.
C) 15 Temmuz Darbe Gecesi'nde bağımsızlığımız engellenmeye çalışılmıştır.
D) Mustafa Kemal ve dava arkadaşlarının bağımsızlık mücadelesi zaferlerle sonuçlanmıştır.

6

Semra, arkadaşıyla sinemaya gitmek için ailesinden izin alır. Arkadaşını telefonla arayarak ona sinemaya gitmeyi teklif eder. Semra'nın arkadaşı bu teklifi geri çevirir ve beraber satranç oynayabileceklerini söyler. Semra, başta verdiği kararı değiştirir ve ailesinden izin alarak arkadaşına satranç oynamaya gider.

Esra Hanım, eve yeni koltuk takımı almak istemektedir. Ancak Esra Hanım'ın eşi maddi durumlarının uygun olmadığını söyleyerek bu isteğe sıcak bakmaz. Esra Hanım ve eşi aile bütçesiyle ilgili bir hesap yaparlar. Esra Hanım yeni koltuk alma fikrinden vazgeçer.

Buna göre;

- I. Bireyler günlük yaşamlarında aldıkları kararları uygularken çeşitli unsurlardan etkilenirler.
II. Bireyler kendi istekleriyle aldıkları kararları değiştirebilir veya uygulamaya koymaktan vazgeçebilirler.
III. Bireylerin aldıkları kararları değiştirmesi doğru bir davranış olarak görülmemektedir.

Yorumlarından hangileri yapılamaz?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) Yalnız III

- 1 İnsanı insan yapan özelliklerin başında düşünemesi gelmektedir. Herkes istediği konuda dilediği gibi düşünebilir. Bunun yasaklanması mümkün değildir. Ancak düşüncenin açıklanmasında ve geniş kitlelere yayılmasında dikkatli olunması gerekmektedir. Toplumun huzurunu, birlik ve beraberliğini bozmaya yönelik düşüncelerin kısıtlanması kaçınılmazdır.

Buna göre;

- I. Herkes düşüncesini istediği yerde söyleme hakkına sahiptir.
- II. Düşünceler açıklanırken dikkat edilmesi gereken hususlar vardır.
- III. Düşünceler açıklanırken toplum üzerindeki etkisi dikkate alınmalıdır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) Yalnız III

- 2 Türkiye Cumhuriyeti Devleti Anayasası'nın 24. maddesinde "Herkes vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir." ifadesi yer almaktadır. Din ve vicdan özgürlüğü, bireylerin Tanrı ve din konusunda istediği tercihi yapabilmesidir. Bu özgürlük kısaca kişilerin din ve Tanrı konularında devlet ya da diğer kişiler tarafından baskıya uğramadan istediği dini seçmede özgür olmasıdır. İnanç özgürlüğü din ve vicdan özgürlüğünün temelini oluşturur.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Din ve vicdan özgürlüğü Anayasa ile güvence altına alınmıştır.
- B) Herkesin aynı dine inanma zorunluluğu vardır.
- C) İnanç ve vicdan özgürlüğü birbirleriyle bağlantılıdır.
- D) İnsanlar din ve vicdan konusunda serbest bırakılmıştır.

- 3 Türkiye Cumhuriyeti Devleti insan hak ve özgürlüklerine saygılı demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile vatandaşların başta yaşama hakkı olmak üzere kişi dokunulmazlığı, din ve vicdan özgürlüğü, düşünce özgürlüğü gibi hakları güvence altına alınmıştır. Ancak özgürlüklerimizin kullanım sınırını diğer bireylerin hak ve özgürlüklerinin sınırı belirlemektedir.

Buna göre;

- I. Yaşamak en temel hakkımızdır.
- II. Özgürlüklerimiz sınırsız değildir.
- III. Temel hak ve özgürlüklerimizin güvenliği kanunlarla sağlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) I ve II
C) Yalnız III D) II ve III

4

Ben tebaamdan;
Müslümanları camide,
Hristiyanları kilisede,
Yahudileri havrada görmek
isterim. Aralarında başka bir fark
yoktur.

Osmanlı padişahlarından II. Mahmud'un bu sözünü incelendiğinde Osmanlı Devleti'nde vatandaşlara aşağıdaki haklardan hangisinin tanındığı söylenebilir?

- A) Düşünce özgürlüğü
- B) Yaşama hakkı
- C) Din ve vicdan özgürlüğü
- D) Kişi dokunulmazlığı hakkı

- 1 Mustafa Kemal Atatürk "Bir toplum, bir millet erkek ve kadın denilen iki cins insandan oluşur. Mümkün müdür ki bir kitlenin bir parçasını ilerletelim. Diğerini görmemezlikten geelim de kitlenin tümü ilerlemeye imkân bulabilsin? Mümkün müdür ki bir toplumun yarısı topraklara zincirlerle bağlı kaldıkça diğer kısmı göklere yükselbilsin? Şüphe yok, ilerleme adımları, dediğim gibi iki cins tarafından beraber, arkadaşça atılmak ve ilerleme ve yenileşme sahasına birlikte kesin aşamalar yaptırmak lazımdır. Böyle olursa, inkılap başarılı olur." demiştir.

Atatürk bu sözüyle aşağıdakilerden hangisine vurgu yapmıştır?

- A) Yeni ve millî bir devletin kurulması gerektiğine
B) Toplumsal farklılıkların ortaya çıkması gerektiğine
C) **Kadın-erkek eşitliğine**
D) Cumhuriyet rejimine geçilmesi gerektiğine

- 2 Millî Mücadele yıllarının fedakâr Türk kadınlarından biri Şerife Bacı'dır. Şerife Bacı 1921 yılının en şiddetli soğuklarının yaşandığı günlerde İnebolu'dan Ankara'ya cephaneye taşıyarak bu zor görevi yerine getirmeye çalışıyordu. Soğukun tipiye çevirdiği sırada kağındaki mermiyi çocuğunun yorganı ile örttükten sonra çoğunu da mermilerin arasına gizledi. Çok zor şartlarda güçlükle ilerleyerek cephaneyi askerlere teslim etmesine az bir mesafe kala yolda donarak şehit oldu.

Buna göre;

- I. Türk kadını bağımsızlık için canı pahasına mücadele etmiştir.
II. Millî Mücadele'nin tek kadın kahramanı Şerife Bacı'dır.
III. Türk kadını ülkenin kurtulmasını her şeyin üstünde tutmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III
B) I ve II
C) II ve III
D) **I ve III**

3

Gevher Nesibe Darüşşifası

Türkiye Selçuklu Sultanı II. Kılıç Arslan'ın kızı Gevher Nesibe'nin vasiyeti üzerine Kayseri'de Gevher Nesibe Darüşşifası yaptırılmıştır. Eserin sol tarafta bulunan kısmı hastane, sağ tarafta bulunan kısmı ise tıp medresesidir. Bu iki yapı birbirine bir koridorla bağlanmış hâldedir. Yapının tıp medresesi, yani tıp eğitimi verilen ikinci kısmı ise 1213 yılında inşa edilmiş ve 19'uncu yüzyılın sonlarına kadar eğitim devam etmiştir. Dünyanın ilk hastane ve tıp medresesi kompleksidir. Medresedeki özel odalarda, akıl hastaları kuş ve su sesi ile müzik dinletilerek tedavi edilmiş.

Verilen bilgilerden hareketle Gevher Nesibe ile ilgili;

- I. yönetimde söz sahibi olduğu
II. vakıf hizmetinde bulunduğu
III. sosyal hizmetlere destek verdiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III
B) **II ve III**
C) I ve II
D) Yalnız I

- 4 "...Dünya'da hiçbir milletin kadını, ben Anadolu kadınından daha fazla çalıştım, milletimi kurtuluşa ve zafere götürmekte Anadolu kadını kadar gayret gösterdim diyemez. Erkeklerle kurduğumuz hayat kaynaklarını kadınlarmız işletmiştir."

Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı'nda büyük bir özveriyle vatan savunmasını yapan kadınlarımız ile ilgili bu sözlerinden aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Anadolu kadını Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasında büyük rol oynamıştır.
B) Anadolu kadını erkeklerin kurduğu bazı yerleri işletmiştir.
C) Anadolu kadını yurduna sahip çıkmıştır.
D) **Anadolu kadını devlet yönetiminde söz sahibi olmuştur.**

5

KADINLAR İSTEDİKLERİ YERDE İNEBİLECEK

Kadın Yolculara pozitif ayrımcılık

İzmirli kadınlar, 22.00-06.00 saatleri arasında, otobüslerde istedikleri takdirde durak haricinde de inmeye başladı. ESHOT Genel Müdürlüğü, kadın yolcuların bu yöndeki taleplerinin yol, yolcu, çevre ve trafik güvenliğini tehdit etmeyecek en uygun noktalarda durularak karşılanacağını duyurdu.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Meclisinde kabul edilen toplu ulaşımda otobüs kullanan kadın yolcuların akşam 22.00'den sonra durak haricinde de inebilmelerine yönelik düzenleme hayata geçirildi. İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından işletilen otobüslerde seyahat eden kadın yolcular bu uygulamadan yararlanmaya başladı. ESHOT Genel Müdürlüğü tarafından konu

ile ilgili bir açıklama yapılarak, "Belediye meclisimizin, kadınlara ve onların güvenli bir yaşam sürdürebilme hakkına verdiği önemin ve değerini göstergesi durumundaki kararı ile otobüslerimizde seyahat eden kadın yolcularımız 22.00 ile 06.00 saatleri arasında güzergâh üzerindeki durak olmayan noktalarda da inebileceklerdir."

denildi. Kadının toplumsal yaşamdaki yerinin hak ettiği noktaya ulaşması için atılan her adımın ve kararın destekleyicisi olduklarını dile getiren ESHOT Genel Müdürlüğü yetkilileri, alınan kararları uygulamaktan gurur ve mutluluk duyacaklarını ifade etti.

Buna göre İzmir Büyükşehir Belediyesi ile ilgili;

- I. sosyal yaşamda kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık yaptığı,
- II. kadınları siyasi hayata katmaya çalıştığı,
- III. kadınlara değer verdiği

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve III B) Yalnız II C) II ve III D) Yalnız III

- 6 Kadınlar geçmişten günümüze önemli rollere sahip olmuşlardır. Bacıyan-ı Rum Anadolu'da yardımlaşma amacıyla kurulan dünyanın ilk kadın teşkilatıdır. I. Dünya Savaşı'nda ise zor günler yaşanmış, o zor günlerde Türk kadını yeri geldiğinde evin geçimini ve çocukların bakımını üstlenmiş, yeri geldiğinde cepheye silah ve cephane taşımıştır. Ayrıca cephe gerisinde askerlerin sağlık, beslenme ve giyinme ihtiyaçlarının karşılanmasında da yardımcı olmuştur. Günümüzde ise kadınlar hayatın her alanında önemli görevler almaktadır.

Buna göre;

- I. Erkekler kadınlardan daha fazla sorumluluğa sahip olmuştur.
- II. Kadınlar geçmişten günümüze hayatın birçok alanında etkili olmuştur.
- III. Kadınlar istediği eğitimi alamamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) Yalnız II C) II ve III D) Yalnız III

1

Hoca Ahmed Yesevi Türkistan Şehri

Türkiye ile Kazakistan arasında çeşitli madenler, hayvansal ürünler ve tarım ürünleri başta olmak üzere önemli ticari faaliyetler söz konusudur. Ayrıca iki ülke arasında bankacılık alanında iş birliği yapılmaktadır. Türk dünyasının ortak üniversitesi olarak kabul edilen Ahmet Yesevi Üniversitesi bu ülkede bulunmaktadır. Üniversitenin öğretim dilinin Türkiye Türkçesi ve Kazak Türkçesi olması kültürel birlikteliğimizin bir göstergesidir. Bu üniversiteye yaklaşık 8.000 Türk vatandaşı gitmektedir. Bununla birlikte TİKA, Türk-İslam bilginlerinden biri olan Ahmed Yesevi'nin türbesinde kapsamlı bir restorasyon çalışması yapmıştır.

Buna göre Türkiye ile Kazakistan arasında;

I. ekonomi

II. eğitim

III. askeri

alanlarının hangilerinde gelişme yaşandığı söylenebilir?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) II ve III

D) Yalnız III

2

Tika'dan Azerbaycan'da Genç Sporculara Destek

Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) Azerbaycanlı gençlerin zararlı alışkanlıklardan korunmasına, Azerbaycan'ın geleceğinin sağlam temeller üzerinde inşa edilmesine katkı sağlayacak eğitim, spor ve kültür faaliyetleri çerçevesinde üniversite öğrencileri ve gençlerin kullanımı için halı saha kurdu. Açılış töreninde konuşan T.C. Bakü Büyükelçisi, "Türkiye ile Azerbaycan iki devlet, bir millettir. Türkiye'nin gücü Azerbaycan'ın, Azerbaycan'ın gücü ise Türkiye'nin gücüdür. Birlikte her zaman daha güçlü ve daha ileride olacağız." dedi. Büyükelçi, Azerbaycanlı gençlerin desteklenmesi adına Azerbaycan'da yapılan çalışmalardan dolayı TİKA'ya teşekkürlerini dile getirdi.

Buna göre Türkiye ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi söylenebilir?

A) Ortak değerlere sahip olduğu ülkelerle iş birliği yapmıştır.

B) Uluslararası alanda kültürel faaliyetlere ev sahipliği yapmaktadır.

C) Ekonomik alanda Azerbaycan'a destek vermektedir.

D) Azerbaycan'la iş birliğini daha çok eğitim alanında yapmıştır.

3

Devletler	Gelişmeler
Azerbaycan	Türkiye Azerbaycan petrolünün dünya pazarlarında taşınması için Bakü - Tiflis - Ceyhan Petrol Boru Hattı'nın yapımına destek vermiştir.
Kazakistan	Türkiye'nin Kazakistan'da Ahmet Yesevi Üniversitesinin açılmasında önemli bir katkısı vardır. Üniversitenin öğretim dili Kazak Türkçesi ve Türkiye Türkçesidir.
Türkmenistan	1991 yılında bağımsızlığını ilan eden Türkmenistan'ı ilk tanıyan ve burada büyükelçilik açan ülke Türkiye'dir.
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	Türkiye Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) haklarını dünya kamuoyunda koruma görevini üstlenmiştir.

Tabloda verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Türk kültürünün korunması için çalışılmıştır.
 B) Türkiye Türk Cumhuriyetleri ile siyasi ilişkiler kurmuştur.
 C) **Türkiye, Türk Cumhuriyetleri'nin egemenliğini altına girmiştir.**
 D) Türkiye Türk Cumhuriyetleri'nin ekonomik yönden gelişmesini desteklemiştir.

4 Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkiler uzun süre inişli çıkışlı bir seyir izlemiştir. Ancak 1999 yılı itibarıyla iş birliği ve müzakereye dayalı yeni bir döneme girmiştir. Bu sayede ticaret, başta olmak üzere birçok alanda ilerlemeler olmuştur. İki ülke arasındaki ticaret hacmi her geçen yıl artmaktadır. İstanbul – Selanik hızlı tren hattının kurulması planlanmaktadır. Selanik'te bulunan Atatürk evi her yıl çok sayıda Türk vatandaşını ağırlamaktadır.

Buna göre iki ülke arasında;

- I. siyasi II. ekonomik III. ulaşım

alanlarının hangilerinde iş birliğine gidildiği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III **D) I, II ve III**

5 30 Ekim 2017 tarihinde işletmeye açılan Bakü – Tiflis – Kars (BTK) demir yolu hattına talep her geçen gün artmaktadır. "Milli Tren Projesi" kapsamında üretilen yeni nesil milli yük vagonlarının bu hatta kullanılması ise yük taşımacılığının daha etkin ve verimli yapılmasını sağlamaktadır. Bugüne kadar BTK demir yolu hattında, ülkemizden Kazakistan'a gübre ve inşaat malzemesi, Kazakistan'dan ülkemize tahıl ve yem taşıması yapıldı. Bölge ülkelerinin yanı sıra Avrupa demir yolu idare ve şirketlerinin ilgisini çeken Bakü – Tiflis – Kars demir yolu hattı için en son Avusturya ile iş birliği yapıldı.

Bakü - Tiflis - Kars Demiryolu ile ilgili;

- I. Türkiye'ye ilk hızlı tren hattı yapılmıştır.
 II. Birçok ülkeyi kapsamaktadır.
 III. Ulaşım ağı genişlemiştir.

verilen yargılardan hangileri söylenebilir?

- A) I ve II **B) II ve III** C) I ve III D) I, II ve III

1

Yukarıda verilen haritalara bakılarak ülkemiz ile ilgili olarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Rusya ve Azerbaycan'dan petrol ithal eder.
- B) **Daha çok tarım ürünleri ihraç ederken sanayi ve elektronik ürünleri de ithal etmektedir.**
- C) Bor madeni rezervi bakımından dünyada birinci sıradadır.
- D) En çok harcama elektronik eşyaya yapılmaktadır.

2

A ülkesinin ihracatı ithalatından fazladır.

Verilen bilgiye göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) A ülkesi, yurt dışına ürün satmaktadır.
- B) A ülkesinin, sattığı ürün aldığı üründen fazladır.
- C) A ülkesinde ihtiyaçtan daha fazla ürün vardır.
- D) **A ülkesinin aldığı ürün sattığı üründen fazladır.**

3

RUS EKONOMİSİ İÇİN TÜRKİYE'NİN ÖNEMİ BÜYÜK

Yukarıdaki afişe bakılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Türkiye'nin doğal gaz ihtiyacının yarısından fazlasını Rusya karşılamaktadır.
- B) Türkiye'nin dış ticaret hacmi 2019 – 2020 yılları arasında yükselmiştir.
- C) Rusya'nın 2021 yılındaki toplam ihracat oranı Türkiye'nin 2021 yılındaki ihracat oranından fazladır.
- D) Türkiye, Rusya'dan yer altı kaynağı ithal etmektedir.

- 4 Dünya üzerinde ekonomik faaliyetlerin farklılık göstermesinin temel nedeni insanların ihtiyaçlarının çeşitlilik göstermesidir. Beslenme, barınma, korunma gibi temel ihtiyaçlar ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesine ve gelişmesine neden olmuştur. Yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından oldukça zengin olan ülkemiz bu kaynaklarıyla kendi ihtiyaçlarını karşılamının yanında ihtiyaç fazlası ürünleri de diğer ülkelere ihraç ederek gelir elde etmektedir. Ülkeler bazı ihtiyaçlarını diğer ülkelere ithal ederek karşılamaya çalışırlar. Ülkeler arasındaki kaynak ve ihtiyaçlara bağlı bu alışverişten dış ticaret doğar.

Yukarıdaki paragrafta;

- I. Ekonomik faaliyetlerin farklılık göstermesinde etkili olan faktörler nelerdir?
- II. Ülkemiz en çok hangi ürünleri ihraç etmektedir?
- III. Dış ticaretin ortaya çıkmasının üzerinde etkili olan faktörler nelerdir?

sorularından hangilerinin cevabı yoktur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) I, II ve III

1

Müziklerimiz ve halk oyunlarımız popüler kültürün etkisi altına aldığı alanlardır. Medya araçları yoluyla günümüzde insanlar arasında pop, hip-hop, rap tarzı müzik dinlemek yaygınlaşmıştır. Bu tarz müzikler zamanla insanların oyun anlayışını da etkilemiştir. Özellikle gençler arasında bu müziklerin dansları ilgi görmeye başlamıştır. Bahsedilen unsurların, popüler kültürün etkisiyle dünyaya yayıldığı ve kendi kültürümüze ait olmadığı unutulmamalıdır. Popüler kültürün etkisi altına girmeden önce ülkemizde insanların çoğu türkü ve sanat müziği dinlemekte ve söylemekteydi. Bir araya geldiklerinde ise halay çekerek, zeybek ve horon gibi oyunlar oynayarak eğlenmekteydi. Günümüzde hâlen bu değerleri yaşatmaya özen gösteren kişiler vardır.

Buna göre;

- I. Medya araçları yeni müzik türlerini ortaya çıkarmıştır.
- II. Popüler kültür, kültürümüze ait olmayan unsurları ortaya çıkarmıştır.
- III. Günümüzde halk oyunları unutulmaya yüz tutmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) Yalnız III

2

Türkiye enerji üretiminde önemli bir yere sahip Hazar Bölgesi ve Orta Doğu ülkeleri ile enerjiye ihtiyaç duyan, sanayileşmiş Avrupa arasında köprü durumundadır. Üretilen petrol ülkemiz üzerinden boru hatları ile Avrupa'ya ulaştırılmaktadır. Türkiye NATO'nun müttefikidir. NATO'nun dünya genelinde yaptığı faaliyetlere gerektiğinde askeri gücüyle destek vermektedir.

Buna göre Türkiye'nin üstlendiği uluslararası rollerin;

- I. ekonomi II. eğitim III. askeri

hangilerinden söz edilmemektedir?

- A) I ve II B) Yalnız II C) II ve III D) Yalnız III

3

Ülkemizde çocuklara yönelik televizyon programlarının önemli bir bölümünü oluşturan çizgi filmlerin çoğunluğu yabancı ülkelerden alınmaktadır. Dolayısıyla farklı kültürel yapının ürünleri olan bu filmlerin sembolleri ve figürleri çocukların dünyasının bir parçası hâline gelmektedir. Çocuklar bu sembol ve figürlerden etkilenmektedir. Çizgi filmlerde görülen şiddete dayalı anlatım çocukların davranışlarına yansımaktadır. Ayrıca çeşitli televizyon programlarında insanlara örnek olarak sunulan yaşam tarzı da kültürel değerlerimizin yıpranmasına sebep olmaktadır.

Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Televizyon programlarından bazıları kültürümüz üzerinde olumsuz etkiler oluşturmaktadır.
- B) Çizgi filmler çocukların düşünce dünyasında ve davranışlarında büyük bir etkiye sahiptir.
- C) **Kültürel değerlerimiz tamamıyla yabancı kültürün etkisi altına girmiştir.**
- D) Yabancı ülkelerden alınan çizgi filmler çocuklarda olumsuz etkiye neden olabilmektedir.

- 4 Hazır yiyecek (fast food) anlayışı dünyaya son yıllarda hızlı bir şekilde yayılmış ve yaygınlaşmış popüler kültür unsurlarından biridir. Bu anlayışla, insanların sipariş verdikten sonra çok kısa bir zamanda yemeğe ulaşması ve yemeği tüketmesi amaçlanmıştır. Bu konuda medya araçlarıyla yapılan yoğun tanıtımlar sonucunda insanlar artık hazır yiyeceklere alıştırmıştır. Böylece bu yemek anlayışı günümüzde insanlar arasında “sanki bizim kültürümüze aitmiş” hissi uyandırabilmektedir. Kültürümüzde insanlar genellikle yemekleri evlerinde pişirirler ve ailece sofrada tüketirler.

Buna göre;

- I. popüler kültürün beslenme üzerinde etkili olduğu,
- II. günümüzde evlerde yemek pişirilmediği,
- III. hazır yiyeceklerin insan sağlığını bozduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) II ve III

D) Yalnız III

5

BASINDAN
Birleşmiş Milletlerden
Türkiye'ye övgü dolu
sözler

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiseri Grandi, Türkiye'nin Arakan Müslümanlarına yönelik insani yardımlarına ilişkin “Türkiye insani yardımlarda küresel olarak cömert bir ülke olma özelliğini sürdürüyor.” dedi.

Myanmar'ın Arakan eyaletinde yaşanan karışıklıklardan kaçarak Bangladeş'e sığınan Arakanlı Müslümanların, temel insani ihtiyaçlarının karşılanması için talep edilen 434 milyon dolarlık acil fonun 335 milyon dolarının karşılandığını anımsatan Grandi, “Konferansın sonucundan memnunuz. Daha önce talep ettiğimiz 434 milyon dolarlık fonun yaklaşık 4'te 3'ünü bu konferans yoluyla tedarik etmiş olduk.” dedi.

Grandi, Türkiye'nin BM Cenevre Ofisi nezdindeki daimi temsilcisinin “Planlanan projeler ve teslimatlarla Türkiye tarafından (Arakan Müslümanlarına) sağlanan insani yardım miktarı toplamda 50 milyon doları aşacak.” ifadesine de değinerek Türkiye'ye övgüde bulundu. Grandi, “Şunu vurgulamak istiyorum ki Türkiye insani yardımlarda küresel olarak cömert bir ülke olma özelliğini sürdürüyor.” değerlendirmesinde bulundu.

Buna göre Türkiye ile ilgili;

- I. uluslararası sorunlara kayıtsız kalmadığı,
- II. Arakan Müslümanlarına mali destekte bulunduğu,
- III. yaptığı yardımların takdirle karşılandığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I, II ve III

B) I ve II

C) II ve III

D) Yalnız III

DUBLEKS SERİSİ

ORTAOKUL (5,6,7 ve 8.SINIFLAR)

- ✓ Yardımcı Ders Kitapları
- ✓ İngilizce Ders Kitapları
- ✓ Karekodlu Çözümler
- ✓ TG Deneme Sınavları

Örnek Tanıtım: 5. Sınıf Fen Bilimleri Kitapları (3 Kitap)

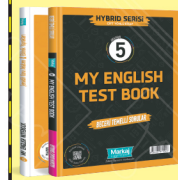

ENGLISH
HYBRID SERİSİ

5. SINIF KİTAPLAR

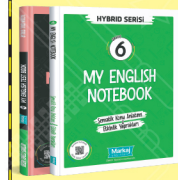
Her Ders Üç Kitaptan Oluşur

6. SINIF KİTAPLAR

Her Ders Üç Kitaptan Oluşur

7. SINIF KİTAPLAR

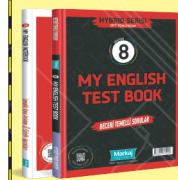
Her Ders Üç Kitaptan Oluşur

8. SINIF KİTAPLAR

Her Ders Üç Kitaptan Oluşur

Markaj
yayınlari

Editör Yayınevi
markasıdır.

markajyayinlari@gmail.com

0 (505) 099 24 84

Markaj
yayınlari

Eğitimde Yakın Markaj

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi

Mat-Sit İş Merkezi No:2/20 Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 Faks: 0312 342 23 58

WhatsApp: 0 505 925 57 81

www.markajyayinlari.com | markajyayinlari@gmail.com